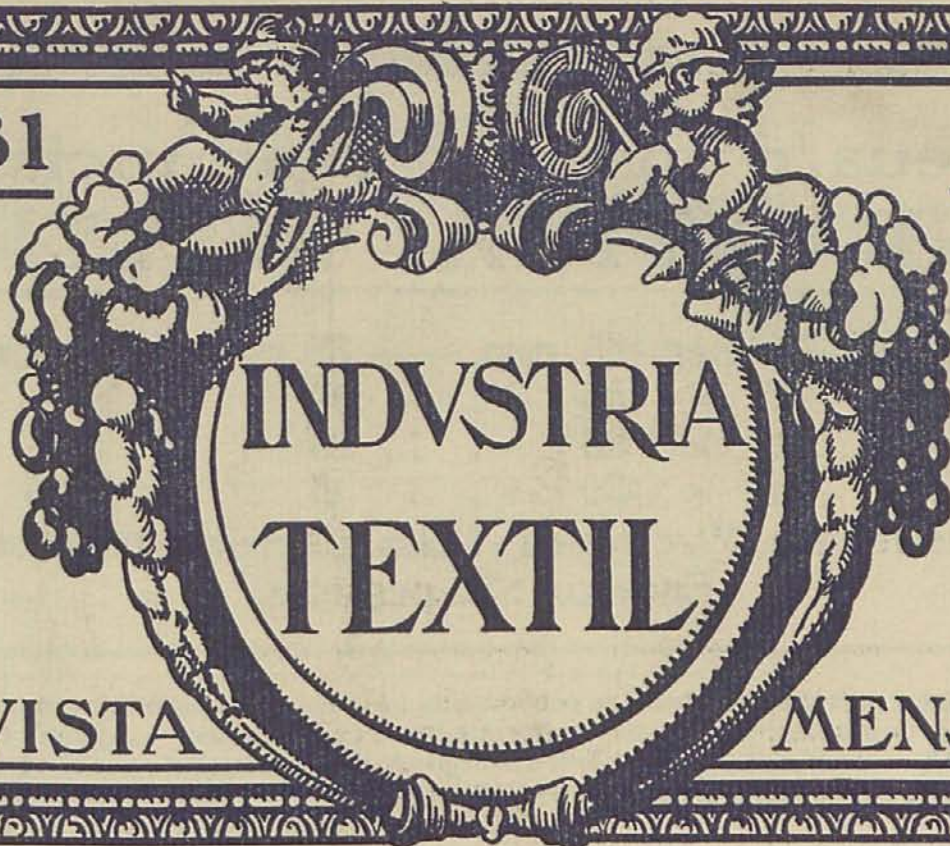

1931

Nº 8

REVISTA

MENSVAL

ROCA & GUIX

(NOM REGISTRAT)

ANTIGA CASA FILLS DE JOSEP CANELA

Tallers de Construcció de Maquinària i Fundició

ESPECIALITATS:

Talla d'engranatges : Telers mecànics de
tots sistemes : Màquines varies de preparació
Ordidors automàtics per a seda, de gran
precisió : Calandres : Màquines d'aprestar
i assecar les peces teixides : Hidroextractors
Premses hidràuliques : Acumuladors, etc.

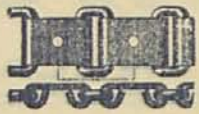
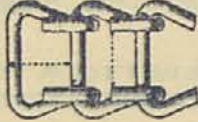
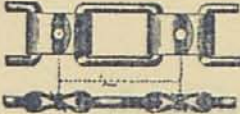
Carrer San Quintín, cantonada Ali-Bey (S. M.)

Preus d'inserció d'anuncis a INDVSTRIA TÈXTIL

1 pàgina.	215	per	165 mm.	.	75 pessetes	inserció
$\frac{1}{2}$ »	105	»	165	» . .	40	» »
$\frac{1}{4}$ »	105	»	80	» . .	25	» »
$\frac{1}{8}$ »	50	»	80	» . .	15	» »

Pàgines preferents, 10⁰/o d'augment - Pàgina del darrera, 200 ptes. inserció
Encaixos: 50 pessetes

El pagament es fa després d'haver se publicat cada inserció. — No s'admeten anuncis per menys de tres insercions. — Els clíxés van a càrrec de l'anunciant. — Adjunti's el text i clíxés. — Si no s'avisava amb un mes d'anticipació, es considerarà renovat el contracte d'anunci per un temps igual al del contracte anterior.

		
	CADENA Per a totes les indústries Existències dels tipus corrents Casanellas i Cortadellas Casanova, 50 : BARCELONA : Telèf. 34.667	
		

La única Revista tèxtil catalana és
INDVSTRIA TÈXTIL

Afavoriu-la amb el vostre anunci o amb la vostra subscripció

Els grans estiratges

Sistema Casablanca

per a filatura de cotó

ESTIRATGES

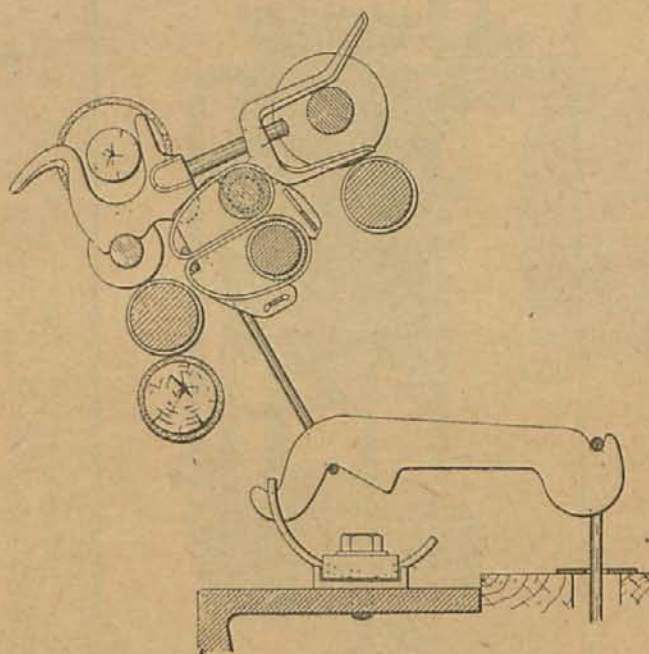
Cotons de la India	sobre un 16
Cotons americans	" " 25
Cotons de llarga fibra	" " 35

AVANTATGES

Millorament
de la
Qualitat dels fils

Supressió de les Metxeres Superfines en tots els casos
Supressió de les Metxeres en Pi filant amb metxa senzilla
Supressió de totes les Metxeres Intermitges i d'un
50 % de les Metxeres en Pi filant amb metxa doblada

Simplificació
del Treball
directiu i obrer

LA MILLOR REFERÈNCIA

Més de SIS MILIONS de pues en marxa en els següents països:

Anglaterra	Bèlgica	França	Txecoslovàquia	Estat Units
Alemanya	Holanda	Hongria	Turquia	Mèxic
Austria	Brasil	Portugal	Índia Anglesa	Itàlia i Suïssa

700.000 pues en el nostre país

Per a prospectes, referències i pressupostos:

Rius-Manich, S.A. - Bruch, 56 - Barcelona

Agència exclusiva de venda de

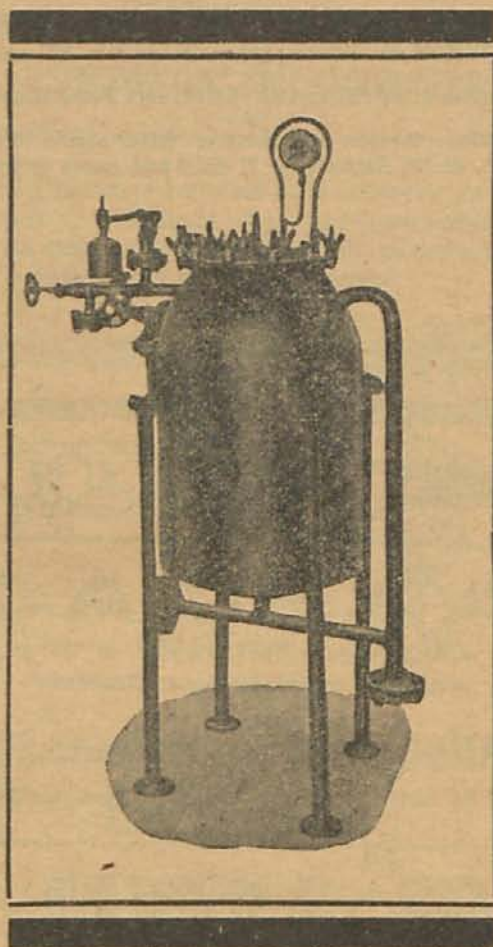
Mina, 162 - Tel. 649 - FERRAN CASABLANCAS - Sabadell

Caldereria de Ferro i Coure

Torcuat Cañisá i Fill

Tuberíes per a aigua i
vapor : Dipòsits per a
: aigua i alcohol :

Bombes per a màquines
: de parar i eixugar :
Calderes de doble fons

Aparells destil·ladors
: de tots sistemes :

Aparells per a blanqueig

Estufes i bombes de
: varies menes :

Passeig Triomf, 94, i Passatge Ripol, 2 i 4 : Tel. 50.721

:: BARCELONA (Sant Martí) ::

Hijo y Yerno de Andrés Oliva

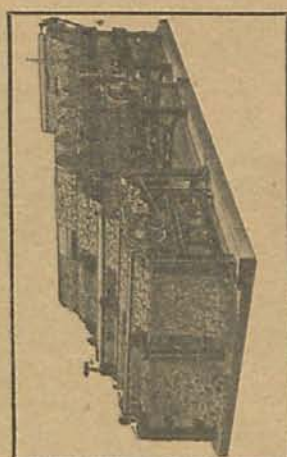
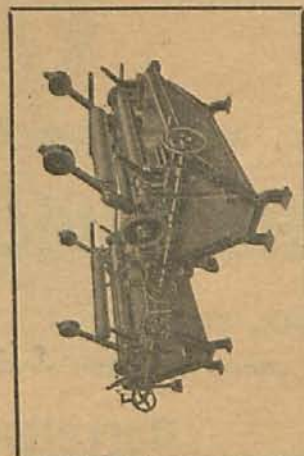
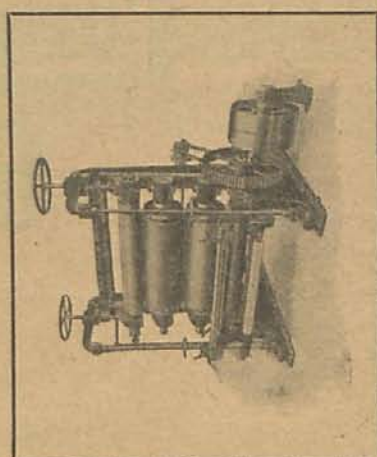
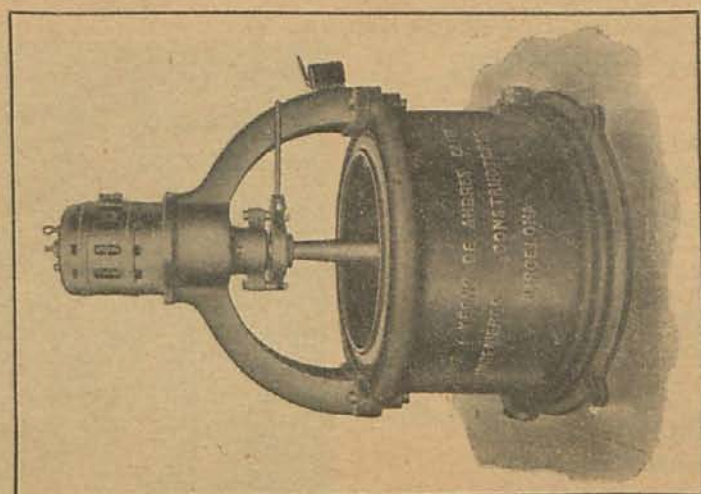
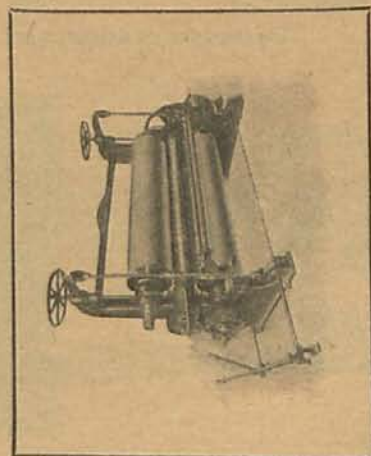
**ENGINEERS
CONSTRUCTORS**

Pere IV, 273 - Teléfono 51.403

Ap. de Correus 836 - Barcelona

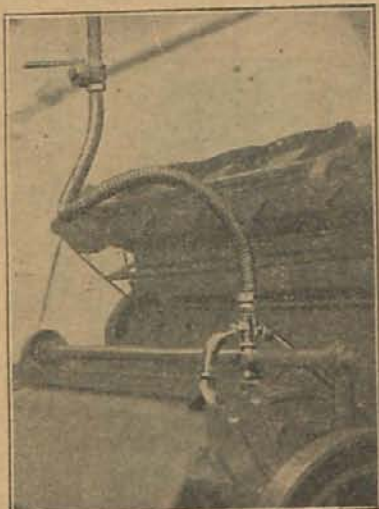
Especialitat en maquinària per a Blanqueigs, Tintories i Aprests - Hidro-extractors de totes menes - Premses hidràuliques - Maquinària per a l'elaboració i fabricació de la goma - Montacàrregues i altres aparells d'elevació, mecànics, hidràulics i elèctrics

TRANSMISSIONS DE MOVIMENT

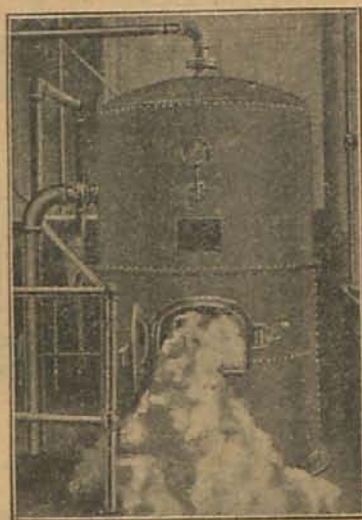
Compagnie Générale d'Hygiène

París

Desborratge pneumàtic de cardes

Aparells HUMIDIGENE
per a la
HUMIDIFICACIÓ
(per aigua a pressió)
combinada amb
VENTILACIÓ,
REFRESCAMENT
i
CALEFACCIÓ
HUMIDIFICACIÓ
(per aire comprimit)
PSICROMETRES

Recuperador de desborratges

Desborratge Pneumàtic
de
CARDES

Neteja Pneumàtica
dels
PARA-ORDITS DELS TELERS

Aspiració Pneumàtica
de la **POLS**
en les Filatures de
Lli, Jute i Cànem

ASSECADORS "WEKA"

Eliminació de boira
en les Tintories

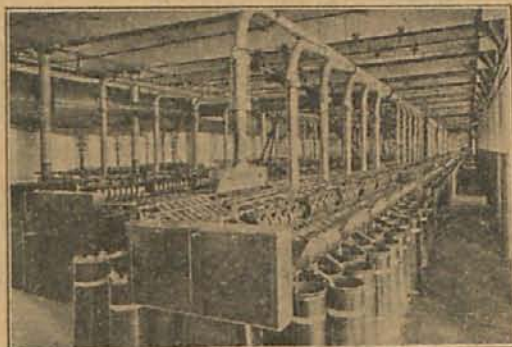
Agència exclusiva de venda:

Rius-Manich, S. A.

Bruch, núm. 56 - Telèfon 11.872

Adreça telegràfica: MARIUS-BARCELONA

Barcelona

Aspiració de pols - Filatura de lli

La dificultat de l'enfilatge de les llançadores automàtiques ha suggerit una diversitat d'enfiladors de metall, sens que fins a la data hagi estat adoptat l'enfilador definitiu. La nova llançadora automàtica patentada, suprimeix l'enfilador, garantint completament la perfecció i facilitat d'enfilatge.

Es més resistent, evita trencaments de trama i és més barata de cost.

Nova Llançadora Automàtica patentada

GUILLEM JORDI

Llíria, 19

Barcelona

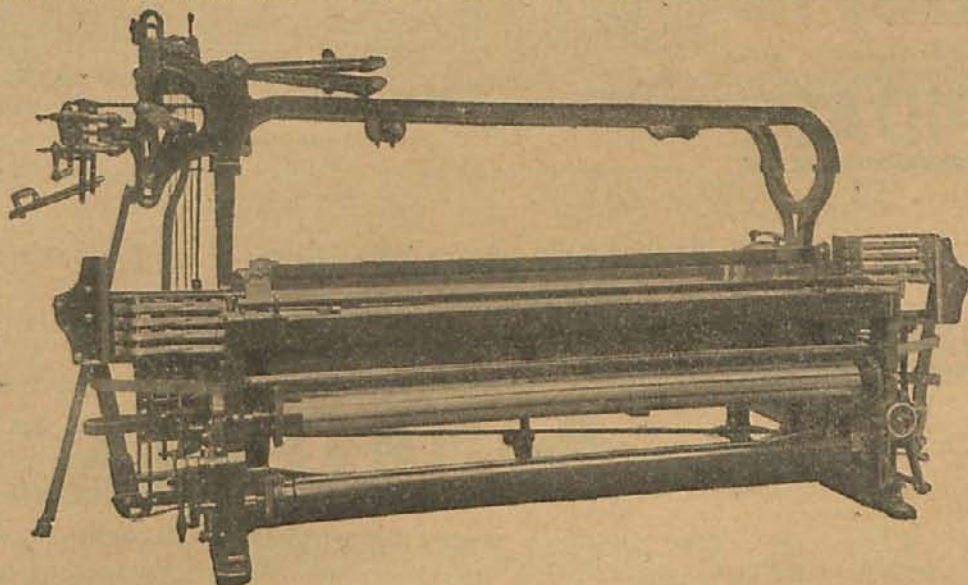
TELERS TELERS TELERS

Vídua d'ANTONI GREGORI

Antiga casa Duran Cañameras - Fundada l'any 1863

Gurrea, 43 al 49 - Telèfon 161

SABADELL

Construcció de telers de totes les amplades amb 2, 4 i 6 calaixos lliures per banda (pic i pic)
Models especials per llaneria, sederia, bànnes, flassades, tapissos, califes y altres teixits

ENRIC CORAL

Teléfono 54.133

Ferreteria i subministres per a Indústries
ESPECIALITATS PER A LA TÈXIL

EINES, ACERS, EMPAQUETADURES

KLINGERIT, MASTICS, AMIANTS
CADENES D'ANELLES "EWART'S"
CIMENT DE FERRO "SMOOTH-ON"
per a junts, reparacions, unions de tuberies, etc.

VENDES:

Passeig Triomf, 84-86

MAGATZEMS:

Pallars, 227 al 231

Carrer Antic de València, 8 al 12

BARCELONA

DEMANEU CATALEG

Fabricants d'empesa i altres teixits parats a màquina!

Voleu augmentar el rendiment de la vostra fàbrica?
Modernitzeu el sistema d'encolatge adoptant la

RAPIDASE

Ferment de gran activitat que a totes les temperatures comprenen entre 60 i 95° C. dextrinitza ràpidament totes les matèries feculentes, obtenint aprests fluids i transparents de gran penetració i adherència

No es necessita autoclau i pot suprimir-se l'empleu dels suavitzants

Consulteu

La SOCIÉTÉ RAPIDASE, S. A., Seclin (França), que us ofereix estudiar en els seus laboratoris tot el que es refereixi a encolatge i aprests, o als seus representants:

R. MASSÓ i C.^{IA}

Casp, 130 - Nàpols, 117 : BARCELONA

que posen a la vostra disposició la cooperació del seu personal tècnic per a l'aplicació pràctica dels moderns procediments a base de **RAPIDASE**

Pues, lliços i rastells

M. Abad i Ribera

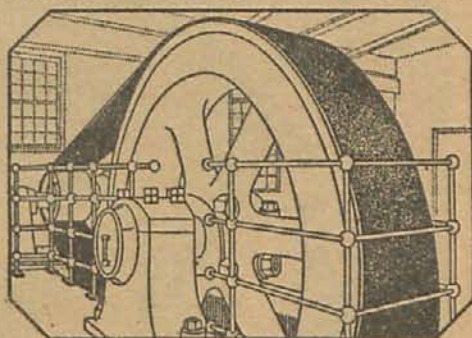
TERRASSA

Pues i lliços per a teixir llana,
cotó i sedes

Fabricació de tota classe de
filferros

**CORRETGES
POUDEVIDA
VICH (Barcelona)**

AMISTOSA CONFIANÇA D'UNA CORRETJA

45 ANYS SENSE COSIR UNA CORRETJA
Premiades a París amb Medalla d'Or

Instal·lacions completes de fàbriques
Estiratge mecànic de nostres corretges en estat humit
Vernís líquid i concentrat per cilindres de precisió
GREIXOS, TIRATACOS I TIRETES

Ateliers Diederichs

BOURGOIN

Telers per a seda, cotó, llana i jute
Telers automàtics per a cotó
Màquines auxiliars

Agència exclusiva de
venda per a Espanya:

Rius-Manich, S. A.

**Bruch, 56
Barcelona**

INDUSTRIA TEXTIL

EXCLUSIVA DE VENTA PARA ESPAÑA

JOSÉ MARIOL ARMENGOL
BARCELONA

CONSEJO DE CIENTO, 403

TEL. 51590

von Axster-Heudtkaß.

La seda artificial de filamentos más finos

I-G-FARBENINDUSTRIE AKTIENGESELLSCHAFT

Sección Seda Artificial-Berlin.

Preferida por los más importantes fabricantes de
MEDIAS A MALLA FINA

radica en el fet que el cotó es va assecant mentre passa per les diferents màquines. En altres paraules, alguns batans són pràcticament màquines assecadores i no és sorprenent de veure com el batan que fa el darrer passatge és considerat com a màquina d'obrir i netejar per excel·lència.

El cotó sec, per altra part, s'obre i neteja molt més fàcilment, però si ho és massa costa de premar i resulten per tant teles que s'enganxen, cosa deguda també a l'electricitat estàtica que es presenta quan les fibres són molt seques.

Hom ha de guardar un degut terme mig entre els dos extrems i conservar-se així dintre els límits de la humitat que és considerada legal.

Quan el cotó és massa humit, és aconsellable d'estendre'l en capes primes a una sala assecadora abans d'usar-lo, de manera que perdi un xic d'aigua; si el cotó és massa sec, pot tractar-se semblantment però a un lloc humit. Molts diran que «no val la pena», però, amb tot, fer-ho així és senyal de bon govern i porta positius i diversos avantatges econòmics.

Un altre mètode d'acondicionar cotó consisteix a obrir-lo bé abans d'ésser passat per cap màquina batedora i conservar la sala d'obridores a una humitat constant. Llavors el cotó podrà considerar-se com si fos acondicionat en humitat i ésser passat directament de la bala a l'obridora o batan sense fer barreja.

Un cop feta una barreja, han de donar-se instruccions que tots els flocs de cotó moll siguin posats de banda i no passin per l'obridora de bales fins que s'hagin eixugat.

Cal examinar amb tota cura i freqüentment les deixalles de les obridores i els batans. Només poden tolerar-s'hi fibres curtíssimes. Si s'hi troben petits manyocs de cotó, és senyal segur que els ha fet la màquina, puix que en el cotó en floca no n'hi ha. Els dits manyocs contenen invariablement una certa quantitat de fibres bones, com pot veure's només obrint-los. Si les deixalles contenen aquests manyocs peculiars, és evident que se n'han fet molts d'al-

tres, els quals no han estat expel·lits a través dels engraellats i en passar a la carda donaran lloc a una queixa que és corrent a la secció de cardes. Això demostra que no ha de dir-se mal del cotó fins que els processos o màquines prèvies hagin estat investigats.

Es comú, quan el fil, les metxes, vetes, etc., no són del tot satisfactoris, de barrejar-hi un cotó de preu més alt per obtenir el resultat que es necessita. Però si hom sap que un determinat cotó o barreja pot produir un determinat fil i no ho fa, llavors és que alguna màquina o procés és defectuós i aquest defecte ha de trobar-se i ésser corregit. Es un mètode de luxe l'utilitzar cotó més bo per obtenir millors i fer-ho així certament no és un senyal de bona direcció.

Hom hauria de tenir notes exactes de les velocitats de les debanadores i ventiladors, així com també del cotó i el pes d'alimentació i lliurament per metre relacionat amb les velocitats. També és recomanable d'anotar les deixalles per cada cotó emprat.

Els regles de les debanadores han d'ésser conservats ben polits i sense rebaves, i cal invertir la debanadora quan els regles siguin gastats o dentats. Fer repassar els regles quan els dos caires ho necessitin.

Poca cura en la neteja ha d'ésser corregida immediatament.

Hom ha d'obtenir els millors resultats possibles de cada màquina i no permetre la més lleu falta d'atenció en cap d'elles amb l'excusa que la màquina següent podrà millorar-ho. Sobretot, oblidar que la carda netejarà el cotó i fer per manera de lliurar una tela completament neta a la secció de cardes. Una secció de cardes bruta implica una mala obertura i batanat i una deficient vigilància.

CAPÍTOL VII

CARDES

Objecte.—Obrir i (malauradament) netejar el cotó. Reduir una tela de cotó gruixuda a una tela molt prima i recollir aquesta tela o vel en el que hom anomena veta de carda. I també, incidentalment, l'obtenció d'una certa barreja i doblatge.

L'obertura del cotó té lloc: *a)* mitjançant un cilindre cobert de dents de serra («lladre») que el pentina així que és lliurat per un corró i taula alimentària; *b)* passant el cotó per entre dues superfícies cobertes de puntes i dotades de diferents velocitats. Aquesta acció desintegra pràcticament la massa de fibres en fibres individuals.

La neteja efectuada per les cardes és deguda majorment a l'eficàcia de l'acció obridora que fa que les impureses caiguin fora del cotó o quedin agafades entre les puntes de la guarnició de la carda.

El vel és format de fibres individuals que han estat dipositades sobre un cilindre que volta lentament («llevador») i del qual són extretes mitjançant una pinta («serreta») de moviment oscil·lant. Aquest vel és condensat en passar per un embut i queda en forma cilíndrica.

La condensació del vel en veta de carda, produeix una barreja molt intensa i, al mateix temps efectua una regulació semblant a la d'un doblatge.

Velocitats i produccions.—La producció d'una carda és calculada generalment sobre el número de la veta i la velocitat superficial del llevador. El diàmetre total del llevador acostuma a ésser de $24\frac{3}{4}'' = 63$ cm., però hom troba també sovint llevadors de $26'' = 66$ cm.

Batans amb cilindre porcupina.—Aquest tipus de batedor s'acredita cada dia més com a bon substitut del batedor de dos o tres regles. El seu èxit depèn principalment del nombre de ganivetes i llur disposició. No són pas necessaris cops molt forts i com que cada partícula de cotó, en tota l'amplària de la màquina, hauria de rebre l'acció pels seus òrgans operadors, per això és aconsellable un nombre màxim de ganivetes. Si al mateix temps les ganivetes són ben curtes, molt millor. Tampoc és convenient una velocitat excessiva. El que cal és una certa acció pentinadora que tingui força suficient per a llençar les impureses majors a través dels primers barrots.

Cons.—Cal ajustar el mecanisme de manera que la corretja treballi en el centre dels cons. Si el batan és alimentat amb quatre teles i el regulador funciona correctament, hom pot obtenir la mateixa tela del batan alimentant-lo només amb tres teles d'obridora.

Els daus que suporten els cons, sobretot els del con que mou el corró alimentari han d'estar en molt bon estat. Si esdevenen balders es produeix una gran pressió sobre els coixinets i l'escalfament produït és perillós.

Les corretges han d'ésser conscientment tenses per evitar reliscades. Si la corretja dels cons relisca, tot el que hom faci per obtenir una tela regular serà en va.

Observacions generals.—El cotó moll o amb un alt percentatge d'humitat és difícil d'obrir i netejar. No es separa fàcilment i les impureses s'enganxen a les fibres. Això porta a molts que són autoritats dintre les filatures, a creure equivocadament que el cotó necessita una abundant batuda per a ésser obert i netejat, i amb aquest fi el fan passar per diverses màquines batedores, amb veritable perjudici per a les fibres. En realitat, no és necessari de batre el cotó tantes vegades, puix que l'eficàcia d'aquestes batudes

INDÚSTRIA TÈXTIL

REVISTA MENSUAL

SUSCRIPCIÓ: 15 PESSETES ANY
NÚMERO SOLT: 1 50 PESSETES

DIRECTOR - FUNDADOR:
MANUEL MASSÓ LLORENS

DIRIGIU-VOS PER CORRESPONDENCIA
A L'APARTAT N.º 1115

Es amb la major satisfacció que informem als nostres amics que al Consell de Ministres del dia 7 d'agost, i a proposició del del Treball, es va concedir l'indult al professor de l'Escola Industrial de Barcelona, i Director fundador de la nostra Revista, En Manuel Massó i Llorens, procesat per la dictadura.

Juntament amb l'indult, acordat per unanimitat, va votar-se també el seu reingrés a l'esmentada Escola.

DEL MOMENT SOCIAL

per JOSEP MOLAS

EL 14 d'abril darrer s'ensorrava definitivament a Espanya la dinastia borbònica i començava la seva vida la novella República amb la simpatia de la majoria absoluta dels espanyols. L'adveniment de la República fou un episodi exemplar que ens valgué l'admiració de tot el món, ja que no hagueren de lamentar-se incidents desagradables ni estridents. Tot feia creure que totes les classes socials i tots els grups polítics sentirien la transcendència del moment i farien coincidir tots llurs esforços per arribar a la consolidació de la República, finalitat primordial de les tasques del Govern provisional, que

SUMARI

Del moment social, per JOSEP MOLAS.

La seda artificial (continuació), per C. SALVAT.

FILATURA:

Ensimatge del cotó.

Retorts de fantasia, per LUIGI MARINELLI.

Continua de pua inclinada de selfactina (continuació), per A. MASSÓ LLORENS.

TISSATGE:

Un nou model de llançadora patentada per a telers automàtics, per R. C.

Un nou mecanisme polsador.

GÈNERES ESPECIALS:

La fabricació de teixits còncics per a corbates (acabament), per W. BERTRAM.

GÈNERE DE PUNT:

Els telers de disminució.

RAM DE L'AIGUA:

Preparació al blanqueig i a la tintura dels crespons artificials, per A. CRISPE.

BIBLIOGRAFIA, per M.

MERCATS:

Juny-juliol, per J. M. R.

INFORMACIO GENERAL.

13.ª plec de l'obra «Manual del filador de cotó», per WILLIAM SCOTT-TAGGART.

als tres mesos justos s'ha presentat a les Corts. Però, si bé la majoria estava disposada a aportar la seva col·laboració per a l'afiançament de la República espanyola, no mancà qui degué sentir la nostàlgia del desordre i procurà aprofitar els moments en què la prudència obligada del Govern provisional havia de fer-lo menys apte per a l'enèrgica repressió de tot intent pertorbador. I la massa obrera fou l'escollida per fer aquest joc lamentable i perillós.

Amb el retorn de les llibertats —que mai no haurien hagut d'ésser arrebaçades— començà l'actuació de les agrupacions obreres i prengueren vigoria insospitada els sindicats. Les demandes no es feren esperar i, com sigui que sortíem d'un règim d'opressió, depassaren gairebé sempre els límits que bonament haurien estat acceptats pels patrons, i els conflictes abundaren.

I encara abunden. Perquè les demandes s'han generalitzat i no fóra fàcil trobar un establiment industrial, petit o gros, on no hi hagi hagut demandes de millores.

Nosaltres creiem que aquesta activitat vertiginosa dels sindicats afiliats a la C. N. del T. és antipatriòtica i inoportuna. Naturalment, diem això perquè la campanya demagògica de la C. N. del T. no ha arribat a convèncer-nos i ens mirem les cose

des d'un punt de vista diferent. A nostre juí, l'actuació dels sindicats esmentats és antipatriòtica, perquè tendeix a ensorrar, a aniquilar l'actual constitució de l'Estat i la que amb la República s'estructuri. Els afiliats a la C. N. del T., que ja no es diuen sindicalistes, sinó anarcosindicalistes, no s'estan pas de dir que volen que el sindicat substitueixi l'Estat; volen la revolució social, no acceptant altre criteri que el seu, sense pensar que és humà l'equivocar-se; no reconeixen les lleis actuals ni els representants de l'Estat; volen legislar al marge de la llei i imposar la seva legislació; volen, en fi, sotmetre Espanya a una prova massa perillosa per a que s'accepti la prova sense oposar la màxima resistència.

També considerem inoportú el moment escollit. Espanya atravesava moments difícils, econòmicament, i si bé fins ara no s'havia presentat amb caràcter inquietant el problema de l'atur forçós, actualment ja tenim a casa aquest problema, que preocupa a tots els països del món i que dona censos d'obrers sense feina que esborronen. A casa nostra el problema comença a dibuixar-se timidament —ens referim al veritable problema, no a la comèdia vergonyosa que s'ha estat tolerant a Barcelona—, però estem convençuts que aviat prendrà proporcions gegantines mercès a les exigències obreres, que encareixen extraordinàriament la producció, fan pujar els preus i dificulten les vendes, portant com a conseqüència l'atur de fàbriques o la reducció del treball en aquelles que es mantinguin en activitat.

Però el moviment està organitzat, el desgavell ja està fet i els sindicats obrers no cessen de presentar demandes de millores, animats pels èxits que han pogut anotar-se per raó de què per patriòtica mesura de prudència els patrons han estat ben disposats a transigir i, àdhuc, acceptar condicions que si hagués actuat a Espanya i a Catalunya un Govern normal no haurien pas estat accepta-

des, ni amb la convicció interior de que tot plegat no fossin sinó solucions provisionals i transitòries.

Aquesta constant demanda de millores és francament suïcida. I els mateixos obrers han d'ésser-ne les primeres víctimes. Hi ha hagut patró que, espontàniament, en proclamar-se la República va concedir millores al seu personal, la qual cosa no fou obstacle per a que dos mesos més tard se li presentessin pel sindicat local demandes de noves millores; però encara això no deixà en pau aquell patró: calia entregar-li encara abans d'un mes unes noves bases de treball que amb caràcter general s'han presentat a les darreries de juliol a tots els industrials del ram tèxtil de Catalunya.

Confessem sincerament que no sabem pas trobar justificació en l'actuació d'ara, per molt que volguem obligar el nostre cervell a considerar com a viables les teories de la C. N. del T. Si la revolució social que es pretén ha de culminar en una general incautació de fàbriques, no podem comprendre perquè ha d'existir aquest afany a posar dificultats al natural desenvolupament de les nostres indústries. Seguint per aquest camí, quan el sindicat s'hagi de fer càrrec de les fàbriques es trobarà amb que de fàbriques sols en tindran el nom, però en realitat no seran més que runes inútils: la indústria nacional haurà desaparegut.

L'actitud dels patrons no ha estat pas la més gallarda. En començar el moviment de reivindicació obrera resistien individualment els atacs que els eren dirigits i se'n sortien com podien, arribant sovint a curts períodes d'atur. Darrerament sembla que han sentit més la necessitat d'anar units a la defensa de llurs interessos, i sembla també que vist l'abús de les exigències obreres estan decidits a arribar fins on calgui per afrontar la situació.

No podem creure que d'aquesta situació de tivantor en surti res que afavoreixi el nostre patrimoni indus-

trial. Avui, a les fàbriques, es parla més de sindicats, reunions, política i socialisme, que de tècnica, de millora de rendiments, d'avenços i de projectes per al futur. Pot ben dir-se que avui les fàbriques produeixen gairebé per llei d'inèrcia. I tot plegat —ho diem per pròpia experiència— causa una sensació de pena, de fadiga, de disgust, a aquells que vivim l'ambient de fàbrica i sentim la responsabilitat de la direcció, que tampoc pot resultar avantatjosa per al normal desenvolupament de les nostres indústries.

Per donar una impressió de l'espirit que impulsa la C. N. del T. i els seus dirigents, reproduïm a continuació un paràgraf del preàmbul que serveix de presentació a les bases de treball que darrerament han estat presentades a tots els industrials del ram tèxtil de Catalunya. Diu així:

«Nuestra organización sirve para capacitar a la clase asalariada hasta conseguir sustituir el Estado por el Comunismo libertario, el cual, creemos, resolverá la cuestión económica hasta llegar al bienestar de la raza humana. Nuestras aspiraciones les parecerán ingenuas; en realidad no son más que una necesidad imperativa ante la situación precaria y desigual de condiciones en todos sus aspectos.»

Creiem que per botó de mostra ja és suficient, i creiem que és d'agrair la sinceritat d'expressió dels qui han redactat aquestes bases on hi figuren les inicials de la Confederació.

Lamentem vivament que s'hagi arribat a tal punt en matèria social. La situació d'ara no pot ésser beneficiosa per a ningú. El trencament constant de l'equilibri que és necessari entre les diverses branques de la producció, trencament produït per una irreflexiva successió de conflictes, dificulta considerablement el normal desenvolupament de les nostres fonts de riquesa.

La solució a tots aquests mals sols pot trobar-se en una legislació social moderna, àmplia, que abasti tots els

aspectes de la qüestió i els dongui solucions que satisfacin plenament les necessitats de l'obrer sensat i treballador. Però cal que aquesta legislació ens sigui donada en un ambient de legalitat en el qual tot ciutadà espanyol senti, o se li fassi sentir, el respecte degut a les lleis de l'Estat.

No n'hi ha prou de dictar lleis i disposicions que poguessin ésser saludables per al país; cal que després es fassin complir. Ara mateix, dintre del caos actual, hi ha un decret que provisionalment podria ésser una solució si es fes complir: és el decret del 29 de maig. Però aquest decret, redactat sens dubte amb el millor desig, ha estat d'una eficàcia nul·la perquè l'autoritat no li ha prestat el suport necessari per fer-lo respectar. I ha passat a ésser lletra morta.

De tota manera, no creiem que la situació actual continuï; tenim l'esperança vivíssima que el Govern de la República pel seu costat i el de la Generalitat Catalana per l'altre, prendran a no trigar aquelles mesures d'ordre i de respecte a les llibertats ciutadanes que han de garantir un mínim de normalitat a la nostra vida de treball i de relació, i han de permetre a les nostres indústries de retrobar el ritme d'activitat progressiva que ara han perdut.

1 d'agost de 1931.

EN anar a procedir al tiratge d'aquesta edició, llegim el manifest de la C. N. T. publicat a *Solidaritat Obrera*, que representa un reconeixement d'errors i estableix normes per al plantejament de futurs conflictes entre els sindicats afiliats a aquella organització i els patrons.

Parlant del que és la finalitat de la Confederació, això és, l'establiment del comunisme llibertari—¡mala bandera!—és diu que no és cosa que pugui improvisar-se i que calen molts esforços.

Amb veritable curiositat assistim a aquesta virada de la Confederació, que segurament no serà la darrera.

LA SEDA ARTIFICIAL

(CONTINUACIÓ)

per C. SALVAT

MENES DE SEDES: PROPIETATS; ALTRES PRODUCTES A BASE DE CEL·LULOSA REGENERADA.—Com a diferenciació general més important i digna de tenir-se en compte, direm que existeixen dues menes principals de sedes: les de nucli compacte o massisses i les tubulars o buides, també anomenades sedes *Celta*, de més recent obtenció (industrialment vers l'any 1925), les quals nasqueren per un accident o defecte de fabricació (l'any 1918) a l'elaborar la seda viscosa ordinària.

L'altra fibra que sembla més cridada a obtenir un desenrotllament en gran escala i per tant mereix més atenció per la seva importància, és l'anomenada *llana artificial*, constituïda per cel·lulosa precipitada de nucli massís obtinguda pel procediment viscosa, que és l'únic procediment que pot lluitar en favorables condicions econòmiques tractant-se d'obtenir fibres artificials substitutives de les fibres naturals, ja que no prendran pas peu mai uns substituïts més cars que la matèria a substituir.

Com ja deixàrem exposat anteriorment, existeixen en explotació industrial les sedes: viscosa, acetat, alcoure i les nitrades.

Els procediments a l'acetat, a coure i a la nitrocel·lulosa, degut a seu elevat preu de cost, són utilitzats per a produir seda artificial o sigui un producte de preu alt; en canvi, pel procediment viscosa s'obtenen, a més de la seda viscosa i la seda *Celta*, com ja hem deixat dit, altres productes a base de cel·lulosa regenerada amb destí a la indústria tèxtil, com són les fibres artificials tallades, la llana, el crin, el lli i el cotó artificials, i a més la palla artificial, papers transparents, vidres triplex, càpsules per a ampelles, etc.

Modernament, com a productes amb destí a altres indústries, ha sortit la seda o mètode del Dr. Lilien-

feld, que obté la viscosa per tractament especial, del que pensem ocupar-nos més endavant.

Les sedes *Celta* tenen un cert aspecte llanós, degut a determinada ericació que té lloc en efectuar-se la coagulació lenta per l'efecte del desenvolupament gasós en el sí de la fibra o filament. Aquest desenvolupament gasós intern s'obté per emulsió d'un gas inert, que pot ésser també l'aire, amb la viscosa, al contrari del que es procura en la fabricació normal de les sedes viscosa massisses.

Aquests gasos també es poden fixar per dissolució, permetent que puguin reprendre l'estat gasós abans de la filatura o mentre té lloc aquesta; per addició a la solució d'un producte químic que pugui donar lloc a un desprendiment de diminutes bombolles de gas per efecte tèrmic o químic. Aquests productes són cosos volàtils, tals com, per exemple, el sulfur de carbó, la benzina, els petrolis lleugers o els carbonats alcalins respectivament, ja que els primers per l'efecte del calor s'evaporen i donen lloc a la formació de bombolles a l'interior del fil i els segons per la reacció amb l'àcid sulfúric del bany de precipitació desprenen anhídrid carbònic.

Aquest desprendiment gasós, per mitjà dels carbonats alcalins en contacte de l'àcid sulfúric, també es pot lograr en un segon bany o bany auxiliar, i entretant sigui'n permès d'avançar o incloure com a parèntesi que el fil de seda artificial tubular és sensiblement més fràgil que el massís, i és per això que molts fabricants no produeixen el desenvolupament gasós, per poder manipular en millors condicions de seguretat, fins quan té lloc la desulfuració o blanqueig.

D'altres han produït bombolles d'aire a la massa de viscosa abans d'entrar en filatura, per mitjà de l'electrolisi immediatament abans d'entrar a les fileres; en aquest cas la intensitat del corrent elèctric està en

funció del desenvolupament gasós que es desitja introduir.

En el cas de les sedes a l'acetat, s'obté aquest desenvolupament gasós escalfant la part de tuberia que suporta la filera per evaporació brusca del dissolvent, donant lloc a la formació de bombolles internes. O utilitzant banys aquosos que puguin barrejar-se amb el dissolvent i perllongant la immersió del fil, que s'està produint fins a uns 100 centímetres.

El procediment més arrelat industrialment és el que empra el carbonat de sosa.

Més endavant, es tingué en compte el buidar aquests gasos interns per a deixar la fibra o filament buit o disminuir el volum del fil, sigui per l'aigua en ebullició o per l'efecte del buit.

La fabricació d'aquest nou tèxtil no requereix tanta delicadesa ni primorositat d'atencions com per a la seda viscosa de fil massís; no obstant i això, la quantitat de deixalles o mermes és major i el seu preu de cost sensiblement superior.

El seu aspecte i tacte són molt aproximats als de la seda natural, presenta menor llustre que la seda viscosa, la seva forma és de cinta o sigui aplanada, però de perfil molt irregular o gens geomètric.

La seva elasticitat és igual que la de la seda viscosa, però la seva resistència és un 20 per 100 inferior.

El número més fi a que pràcticament, o sigui amb bon resultat industrial s'ha arribat, és el 80 deniers, i cada bri elemental no és inferior a 5 deniers i és d'una resistència de 1,5 a 1,1 grams per deniers a l'estat sec.

Tot fa preveure que aquesta mena de seda arribarà a obtenir un gran pervindre o desenrotllament, amb tot i que la seva fabricació és patentada i el número de fàbriques que actualment la produeixen és encara molt limitat, doncs sembla molt indicada a reemplaçar en molta part les sedes a l'acetat que tenen igual densitat (1,3) i molt semblant poder isolant i tèrmic.

Més endavant pensem dedicar article apart sobre detalls de fabricació i altres dades concernents a les sedes *Celta*.

La llana artificial requereix fàbriques o unitats grans per a poder-la obtenir en bones condicions econòmiques.

La seva fabricació data d'uns vuit anys, atenent-nos a les dades de les primeres patents per a fabricar aquest nou tèxtil. No obstant, Beltzer al 1908 preparà un fil semblant a la llana, obtingut partint de deixalles de borra de seda artificial.

Tal com hem dit anteriorment, avui s'obté com a fibra artificial pel procediment a la viscosa. També es pot obtenir, no obstant, pels procediments al coure i a la nitrocel·lulosa, però actualment no amb resultat industrial.

Existeixen igualment, com és de suposar, moltes patents sobre la fabricació d'aquest nou producte.

També s'ha obtingut un producte semblant a la llana natural partint de fibres vegetals com el lli, el cotó, el jute, el ramí, mitjançant tractaments químics més o menys complicats, els quals no semblen pas, de moment, arribar a obtenir carta industrial, amb tot i que tècnicament els seus resultats siguin suficientment satisfactoris.

El sistema que ha donat més resultat fins ara i que ha obtingut més importància industrial, és el sistema Pellerin, a base, naturalment, del procediment a la viscosa. L'essència o part important d'aquest sistema consisteix en no coagular completament els brins que en gran quantitat surten de la filera, fent-los atravesar un bany de precipitació llarg, però diluït; a la sortida d'aquest bany es fa passar el feix de fibres o brins per la perifèria d'una politja de gran diàmetre rebent l'estiratge i seguint així unes tres quartes parts de la seva superfície externa mercès a la humitat del feix; llavors sofreix un canvi sobtat de direcció, causat per un separador, i s'encamina el feix

vers una altra politja dotada de menor velocitat perifèrica a fi d'ondular-les i de quial politja sols n'abraça poc més d'una quarta part, deixant-se caure amb lentitud a través d'un embut vertical llarg que les deixa sobre una corretja sens fi, de transport, disposada horitzontalment en el sentit de la llargària de la màquina, la qual reuneix en forma de napa els xorros de les diverses fileres en un bot vertical disposat a un extrem de la màquina i animat de moviment lent de rotació per a donar una lleugera torsió a la napa, del tot semblant a la que s'esdevé en la carda.

Aquesta reducció de velocitat i el canvi de direcció obliguen al feix de brins a retreure's o arronsar-se, donant lloc a la formació d'un acrespat.

Aquesta estructuració molecular especial es procura conservar-la operant sense tensions ni tivantors fins que el fil té la coagulació completa.

L'inventor, per mitjà d'uns tractaments químics especials, dona als filaments en qüestió una resistència superior a la de la seda viscosa.

El seu brill és molt feble o quasi nul, la seva superfície és rugosa i amb tendència a buclejar, i per tant, l'aspecte d'aquest nou producte és molt comparable al de la llana natural. El tint pren bé en aques nou producte.

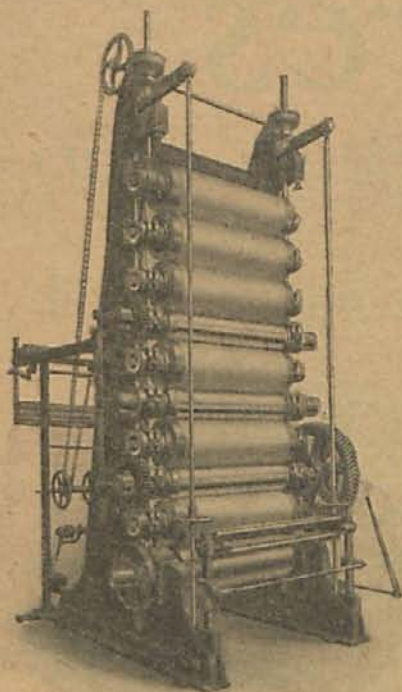
S'han fabricat teixits contenint un 25 per 100 de llana artificial amb el reste de llana natural que no es distingeixen dels teixits de llana natural sola, i d'altres en proporcions de 75 per 100 de llana artificial que encara presenten l'aspecte i qualitats com si estessin integrats sols per llana veritat.

(Seguirà)

LA fabricació catalana de seda artificial ha hagut de veure alterada considerablement la seva vida normal per causa dels conflictes socials que s'han posat de moda. Ni la S. A. F. A. de Blanes, ni la Seda de Barcelona, del Prat, no han pogut escapar a aquest xarampió industrial.

Calandra FARMER
de deu corrons

SIR JAMES FARMER NORTON & Co. Ltd.

Adelphi Ironworks, Salford
MANCHESTER

*Primer constructor mundial de
Maquinària completa per a Blanqueigs,
Tintories, Mercerització, Estampats,
i Acabats de tota classe de fibres.*

REPRESENTANTS EXCLUSIUS:

JOHN M. SUMNER & Co.

SUCCESSORS:

BASTOS Y C.^a, S. en C.

Clarís, 19 - Barcelona

ALTRES REPRESENTACIONS:

Platt Bros. & Co. - Maquinària per a cotó, llana, estam, etc.

Sulzer Frères, S. C. - Motors Diesel, bombes frigorífiques, etc.

J. & T. Boyd, Ltd. - Maquinària per a jute, canem i lli.

Henry Baer & Co. - Aparells de precisió per a la indústria tèxtil.

Schärer-Nussbaumer & Co. - Canilleres ràpides, Cabdelladores i Trescanadores.

Josep Stubbs, Ltd. - Reunidores, Torcedores, Gassejadores, etc.

Heenan & Froude - Frens dinamomètrics.

Wilson Bros. Bobbin C^o, Ltd. - Rodets, Bitlles, Llançadores, etc.

Weber & Cie. - Petits motors Diesel.

INSTAL·LACIÓ DE FÀBRQUES - ACCESSORIS - RECANVIS - MUNTURES

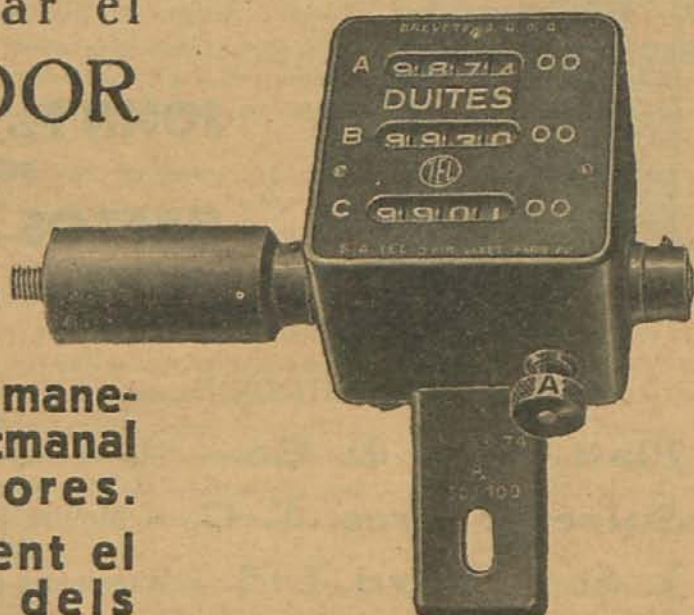
D'interès

per als fabricants de filats i teixits

És impossible el progrés de la indústria tèxtil,
sense emprar el

COMPTADOR

TEL

Determina d'una mane-
ra precisa el setmanal
de les teixidores.

Dóna exactament el
preu de cost dels
diferents articles.

La millor referència:

Més d'un milió funcionant a diferents països

REPRESENTANTS EXCLUSIUS PER ESPANYA:

MAQUINARIA INDUSTRIAL, S. A.

Girona, 63

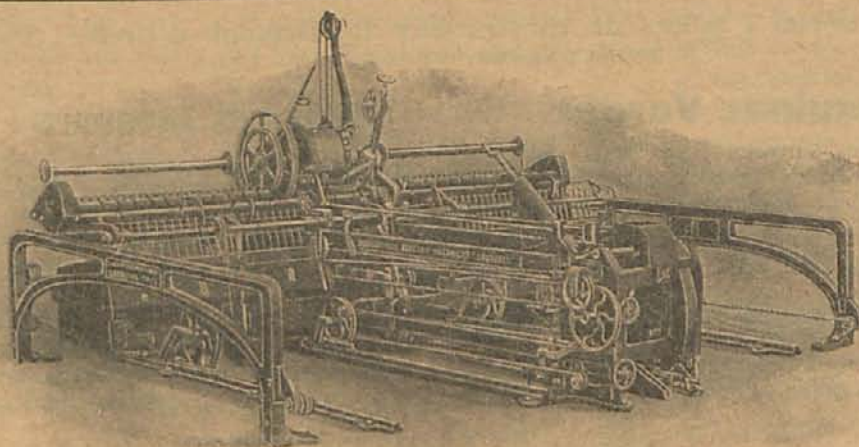
BARCELONA

Telèfon 19.743

INDUSTRIA TEXTIL

INDUSTRIAS ELECTRO - MECANICAS

Construcció de selfactines i continues per a llana : Recanvis

Tallers: Unió, 46

SABADELL

Teléfono 780

Mamuel
Blasí
PASSEIG DE S. JOAN, 13

BARCELONA

GRANDS PRIX: París 1900 - Milà 1905 :: HORS CONCOURS: Lió 1914

Société Anonyme des Mécaniques VERDOL

Capital: 1.080.000 francs

Estatge social i tallers de construcció: 16, Dumont-d'Urville, 16 : LIÓ

Direcció telegràfica: VERDOLSOC - LYON

Màquines Verdol

De tots nombres, substituïnt per paper sens fi, els cartons enllaçats d'alça senzilla, alça i baixa, pas oblicu universal, de doble cilindre, de doble pas, per a grans velocitats. La més econòmica de les màquines Jacquard

Màquines Jacquard i Vincenzi

Picatge i repicatge automàtics o no per a VERDOL, VINCENZI i JACQUARD - Premses i repicatges.

Nou repicatge automàtic sense cordes ni ploms per a màquines VERDOL

Màquines Perrin & Verdol-Perrin

De tots nombres, d'alça senzilla, alça i baixa, de doble pas, per a grans velocitats i de calada oberta.

Paper especial per a màquines VERDOL i maquinetes Maquinària per a l'acabat de velluts (tondoses, màquines de raspallar, etc.) - Perforació de fustes i metalls Planxes d'arcades, cilindres, etc.

Per a detalls i pressuposts
dirigir-se a l'Agent general

J. TORRENT ROIG

Passeig de S. Joan, 79
Tel. 73.245 : BARCELONA

SUCURSALS COME (Itàlia): 79, Borgo-Vigo.
PATERSON (N. J., EE UU): 58, Railroad Avenue.
ELBERFELD (Alemanya): 102, Luisenstrasse.

DIPÓSITS: ZURICH (Suïssa): F. Kaeser, Métropol. — MOSCOU (Rússia): J. Naf, Taganka, Gran pokrowskipéroulok, n.º 10 — KYOTO (Japó).

ESCHER WYSS & C.^A ZURICH (Suïssa)

Representant general per Espanya: **F. Vives Pons**, Enginyer Industrial : GIRONA, 112 - VALENCIA, 323 - **Barcelona**

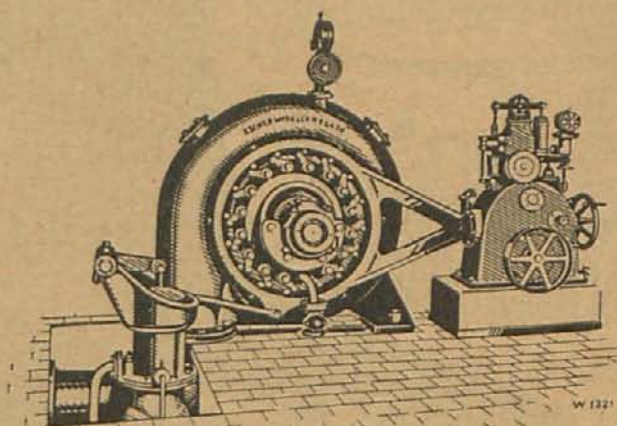
**Turbines
hidràuliques**

Les suministrades
fins a la data
arriben a

8.405 turbines

representant una
potència total de

7.762.078 ca-
valls efectius

Turbines de
vapor : Turbo-
bombes : Mà-
quines per a gel
Compressors
rotatius : Cal-
deres de vapor
Recalentadors
de vapor : Mà-
quines marines
Vapors : Bots

PROJECTES I PRESSUPOSTS GRATIS

FILATURA

ENSIMATGE DEL COTÓ

DIFERENTS mètodes han estat adoptats, de temps en temps, per a obtenir un bon acondicionament del cotó, a fi i efecte de facilitar la seva obertura i de deixar-lo en condicions avantatjoses d'admetre tots els altres tractaments.

Alguns prefereixen deixar que el cotó envelleixi, és a dir, que reposi i revingui sense cap tractament especial; altres s'estimen més assecar-lo, i uns quants aconsellen l'ús d'humitejadors.

Ultimament, però, ha arribat a les nostres mans una relació de dos treballs presentats a la cinquena reunió anual de l'American Association of Textile Chemists and Colorists, de Boston, Mass., que si bé daten ja d'algun temps, no obstant, per la seva originalitat, creiem convenient donar-los a conèixer als nostres llegidors.

Aquests treballs es titulen «Ensimatge del cotó abans de filar-lo» i «Algunes fases del procés d'ensimatge i llur relació amb l'acabat», i es deuen respectivament a les plomes de Mr. Everett H. Hinckley i del Dr. Richard B. Earle.

Com es costum a la majoria de les conferències que es donen als Estats Units de l'Amèrica del Nord i a Anglaterra, un cop llegit un treball s'entra en la discussió del mateix, permetent als oients l'exposició de tots els seus dubtes, els quals l'autor procura aclarir. Igualment s'admet la controvèrsia, però, com és natural, en forma correcta.

En conseqüència, doncs, de quant deixem indicat, és que a continuació de l'exposició de cada treball, relatem també la discussió que tingué lloc.

Al mateix temps, i amb relació al tema que ens ocupa, donarem a con-

tinuació un extracte de ço tractat en una sessió de controvèrsia dels Textile Operating Executives, de Geòrgia.

Ensimatge del cotó abans de filar-lo.—La qüestió de l'ensimatge de la llana, com ha dit el Professor Olney, data de molt temps, i des dels començos de la història de la filatura de fibres de llana, la gent dedicada a aquesta indústria s'hi ha tirat de ple.

Degut a la forma de la fibra esmentada, es feia difícil la seva manipulació: les escames de la fibra causaven enganxaments entre vàries d'elles, produint-se una massa enredada que era impossible de paral·lelitzar. En el cotó aquest estat no ha existit mai en grau tan intens. El cotó porta sobre sí, com és natural, proporcions variables de ceres i olis que representen un subministre de lubricant natural. Per altra part, essent la fibra de cotó un espiral aplanat, no té la tendència a enredar-se en igual forma que la llana. Un tercer factor consisteix en que la fibra de cotó no té la propensió a enfeltrar-se amb les fibres veïnes com passa amb les fibres de llana. Com és fàcil de comprendre, la fibra de llana, sota l'acció del calor i àlcali, formarà masses molt compactes amb les seves veïnes.

Degut a la inexistència d'aquests factors, molt poca cosa s'havia fet en el sentit d'afegir lubricació a la fibra de cotó, encara que s'ha de fer present, tot preguntant al Professor Olney que ens perdoni, que la idea és ja vella. Posseïm una sèrie de referències, que no hem portat, però podem citar-ne una que data aproximadament del 1801 i que fa referència a un anglès que va concebre la idea d'ensimar la fibra de cotó, i a tal efecte portà a cap una sèrie d'assaigs, però sense gran èxit. Per des-

comptat que això tenia lloc durant els primers temps de la història de la filatura del cotó i per tant, com podeu comprendre, hi prenen part molts altres factors.

Recentment, però, es va considerar que la qüestió de l'ensimatge de la fibra de cotó, encara que tal volta no tan important i necessària com la de l'ensimatge de la llana, podia reportar considerables avantatges al filador de cotó, cas de que pogués efectuar-se degudament.

Amb aquesta idea a la vista començarem naturalment amb el que coneixiem respecte a l'ensimatge de la llana, i en poc temps ens vàrem convèncer que sabíem molt poca cosa en el referent a l'ensimatge del cotó: que el problema, com ja hem dit fa poc, era un problema totalment diferent; que no era qüestió de convertir la fibra en treballable, sinó que tot estribava en fer-la més treballable del que és avui.

El resultat de les investigacions preliminars ens confirmà que el cotó pot ésser ensimat, evitant-se la «indomabilitat» de què hem fet esment, que és deguda al fregadís de la fibra contra altres matèries. Això produeix un canvi estàtic, o desequilibra la càrrega estàtica.

Va trobar-se que la quantitat d'oli que podia posar-s'hi era molt petita i dintre de límits molt reduïts; que hi havia un límit màxim i un de mínim. Podria dir-se que posant-hi massa poc oli, el cotó no es comportava tan bé com si s'hi posava la quantitat convenient. També podria posar-s'hi massa oli, i dins de límits comparativament reduïts podrien portar la fàbrica de cotó a un estat que resultaria del tot impossible fer passar la matèria per les cardes; senzillament, aturarien la fàbrica.

Com és de comprendre, aquestes coses eren interessants i finalment vàrem determinar els límits entre els quals el cotó podia tractar-se amb èxit.

Des de llavors en endavant ens hem ocupat de posar en el mercat

olis per aquest objecte i pensem que amb èxit considerable pel que toca a la reacció dels filadors de cotó sobre l'assumpte.

L'ensimatge té lloc sobre la fibra en brut. S'ha d'aplicar amb uniformitat perfecta. No s'ha de posar l'oli en punts sí i en altres no, deixant en conseqüència clapes de fibra seca, doncs si es feia així, es produiria un estat pitjor que si no s'hagués ensimat, perquè hi tindrien una condició que toleraria l'aigua i la funció de l'oli; com és natural, és d'evitar la condició que la humitat atmosfèrica descarrega.

Això s'efectua correntment acte seguit d'haver passat el cotó per l'obridora de bales, o en el batan.

Un cop en aquest punt, potser arribareu a la conclusió de que el cotó tenyit és el majorment beneficiat. Nosaltres pensarem igualment, però no resulta ésser així. El cotó que no és tenyit rep aparentment el major benefici d'aquest procés, essent segons sembla el factor que hi intervé el no poder afegir a la fibra de cotó tenyit una quantitat suficient de cerves col·locant-les-hi de la mateixa manera que hi són posades per la naturalesa. Per tant, no se n'hi pot posar el suficient per a obtenir la mateixa condició. Però si la fibra està ja coberta amb aquesta capa natural, pot afegir-s'hi el suficient per a obtenir una lubricació superficial suplementària.

A mesura que el cotó segueix el seu curs per la fàbrica, trobem que en els processos de neteja hi ha una lleugera diferència, o sigui que la depuració del cotó millora un xic, al menys així ho creiem nosaltres. Aquesta millora no és marcadament aperceivable, però certament no depura pitjor, com podria pensar el que hagi tingut experiència en l'arruixat amb aigua. L'arruixar aigua sobre la fibra de cotó, com és natural, produirà l'adherència de les motes i impureses de tota mena. L'arruixar amb oli, pel que s'ha pogut veure, no causa aquest defecte, sinó que, al

contrari, facilita el desprendiment d'impureses durant el curs del procés de neteja.

(Seguirà)

RETORTS DE FANTASIA¹

per LUIGI MARINELLI

ELS retorts de fantasia foren introduïts fa algunes dècades, i han tingut moments de major o menor acceptació, segons la moda; en aquests darrers temps, però, el seu ús va essent realment notable.

No és cap absurd el pensar que tal increment sigui degut en gran part a la crisi econòmica.

Les condicions de competència, les dificultats cada dia majors a les vendes, han obligat els productors a cercar nous articles, sigui per arribar a preus millors, sigui per estimular el públic a la seva adquisició.

Es indubtable que els retorts de fantasia poden permetre al creador de fils de novetat una gama de variacions extensíssima, alternant els colors, els números o titols, i especialment introduint en forma vistosa alguna barreja de seda artificial que va prenent cada dia més impuls, particularment per a teixits de senyora.

1) Del *Bolletino della Laniera*.

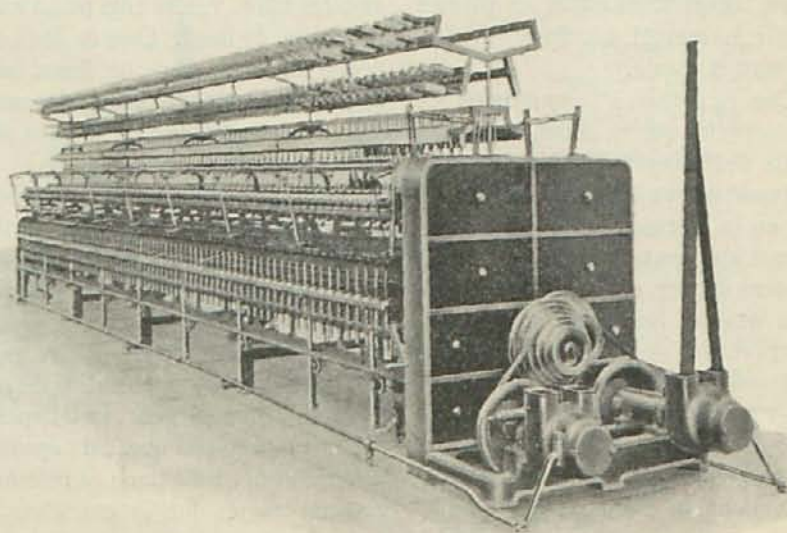
Naturalment, una màquina de retórcer fils de fantasia serà tant més apreciada quant majors variacions permeti i més fàcilment puguin portar-se a terme, amb el fi de poder crear cada temporada un article nou mitjançant petites modificacions en els òrgans d'accionament.

Una màquina així, tant com a la filatura, pot interessar al tissatge, el qual, creant articles exclusius i adaptant els seus propis dibuixos als efectes obtinguts, podrà assolir els avantatges més immediats.

Un nou mercat per als fils de fantasia s'ha obert recentment amb els articles de punt; en aquest camp, Itàlia queda llargament tributària de l'estranger, per causa de la manca, a les filatures italianes, de les màquines adequades.

Avui són ben coneguts els tipus introduïts per França, que han estat tan ben afavorits pel mercat i que gairebé sempre són fils de barreja amb seda artificial, mentre Alemanya produeix particularment tipus amb efectes de metxa que s'adaptin especialment als teixits gruixuts per a esport.

Certament Itàlia sabrà posar-se aviat a la capdavantera d'aquesta producció, creant aquells articles que calgui per competir en novetat i en

Vista general de la màquina

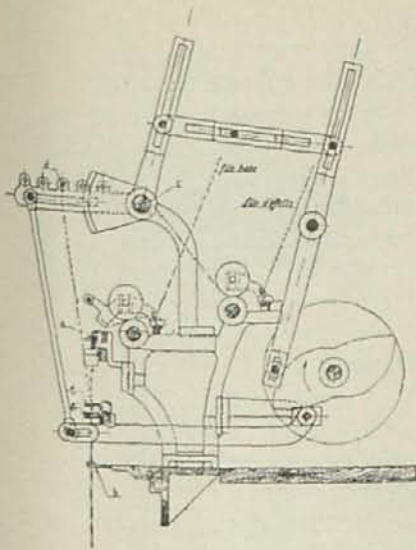

Fig. 1 a

gust amb els de l'estranger; per això serà tal volta interessant de conèixer el funcionament d'una màquina de retórcer fils de fantasia, de construcció italiana, que ha estat presentada a la darrera Fira de Milà per la S. A. Officina Meccanica S. Andrea di Novara.

Aquest tipus de màquina pot ésser d'una sola cara, o de dues, amb comanda independent. Els models construïts van des de les 20 pues a les 160, i no més, per quant una llargària de màquina superior a les 80 pues per cara no és aconsellable.

L'accionament de la màquina permet amples variacions de velocitat,

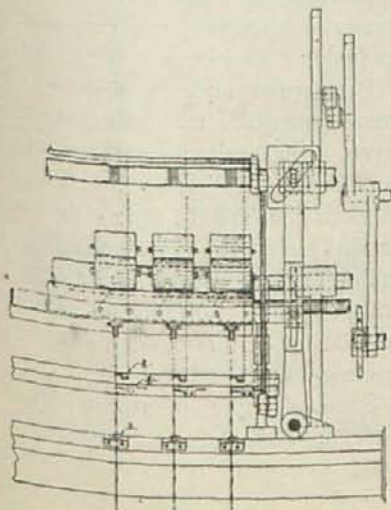

Fig. 1 b

d'acord amb els efectes a obtenir i el número o títol dels fils components. El sistema patentat per la casa S. Andrea constitueix una novetat en la matèria; hi ha aplicada la corretja de forma cònica que de temps ve aplicant-se a les màquines tèxtils americanes i que permet efectuar els canvis de velocitat en 30 segons, mantenint un rendiment de transmissió del 98,5 per 100.

Aquesta forma de comanda pot ésser acoplada amb un motor elèctric de construcció adequada o amb monopolitja. Aquesta darrera solució, que necessita un dispositiu de fricció, fou adoptada després d'observats els bons resultats que n'han generalitzat l'ús a les màquines-eines i l'anirà estenent a tota la maquinària tèxtil.

La figura 1 representa el tipus de 2 cilindres per a la manufactura dels fils de fantasia més generalment emprat per causa de la seva gran senzillesa i perquè permet les més grans variacions. Pel que fa referència al seu funcionament, creiem que serà suficient descriure la manera d'obtenció dels principals efectes.

Per obtenir la formació de nusos a un o més colors, s'adoptaran un o dos fils de base i un o dos fils d'efecte. Els fils de base seran alimentats pel cilindre davanter, mentre els d'efecte ho seran pel del darrera, que té una velocitat d'alimentació major.

Mentre cada fil de base es fa passar a tocar un piu d'una regla transversal *a*, abans de passar pel guia-fils *b*, els fils d'efecte passen sobre l'arbre *c*, després sobre les barretes tensores *d* i finalment pel guia-fils *g*. Les barretes *d* i els guia-fils *g* estan dotats d'idèntic i simultani moviment angular. A la sortida del guia-fils, el fil d'efecte es retorça sobre el de base, i a causa del moviment angular oscil·lant del guia-fils — moviment tramès mitjançant un excèntric i un sistema de palanques regulables — es produeixen els nusos més o menys llargs i més o menys propers. Durant el descens del guia-fils, es produeix un aflluixament en el fil d'efecte que

origina el nus. Durant l'ascens es produeix un retort normal entre nus i nus. Si els fils d'efecte són dos, el segon d'ells es fa passar pel guia-fils *g*, i els dos nusos de ambdós colors es formen conjuntament.

La figura 2 representa la fabricació dels fils de fantasia amb bagueta. Hom utilitza dos fils de base que vénen alimentats pel cilindre posterior, després passen sobre l'arbre *c*, travessen els dos guia-fils laterals *h* i les canals dels corrons de pressió *r*, i van finalment al guia-fils *b*.

El fil o els fils d'efecte passen directament pel guia-fils central *h*, i són alimentats pels corrons de pres-

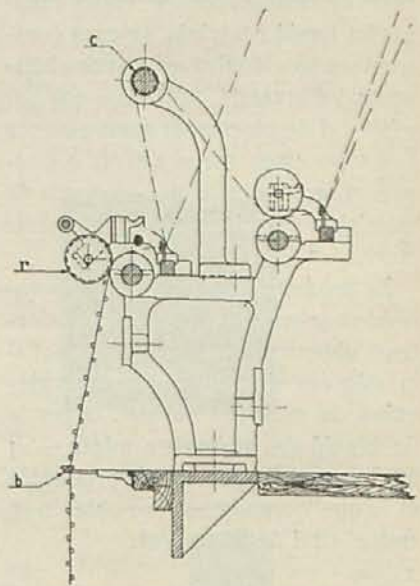

Fig. 2 a

sió *r* que giren a una velocitat major o menor segons es desitgin baguetes majors o menors. El filat així obtingut va lligat amb torsió contrària o amb un fil senzill o amb un altre fil d'efecte, obtenint d'aquesta manera el fil de xinilla. Anàlogament poden obtenir-se altres efectes interessants.

Un model bastant diferent és el que hom construeix per als efectes amb metxa de filatura. En aquest cas, la màquina té 3 cilindres (vegi's la fig. 3), dels quals el *C*₂ serveix per alimentar la metxa i es mou amb intermitència mercès a un mecanisme adequat. La metxa, molt fluixa de torsió i de fibra curta, és alimentada

a troços des de C_2 fins a ésser presa pel cilindre c ; els dos fils de base lliguen els troços de metxa per mitjà de la torsió, resultant el fil de fantasia desitjat. Aquests efectes de metxa poden obtenir-se a un o dos colors alternats, segons el tipus de màquina.

Naturalment, és possible, mitjançant l'oportú canvi de rodatge, obtenir els regruixos més o menys llargs i a distàncies variables. La màquina que produeix aquest filat pot produir la gairebé totalitat de fils de fantasia i és, per tant, universal; el seu ús no és, però, tan senzill como el de la màquina a dos cilindres.

Donat que a la manufactura dels filats de fantasia hom necessita donar sovint torsió contrària, la casa constructora ha estudiat una especial disposició d'inversió, de forma que per mitjà del desplaçament d'una palanca totes les pues giren a dreta o a esquerra, aconseguint una economia de mà d'obra notable en efectuar aquests canvis.

La producció de la màquina és variable segons el títol del fil i els efectes a obtenir; de tota manera, tant si la màquina és utilitzada com a màquina de retòrcer normal, o per a l'obtenció de molinatge mixte — el qual sempre és pot fer — la producció és la que normalment pot obtenir-se amb el títol de fil emprat.

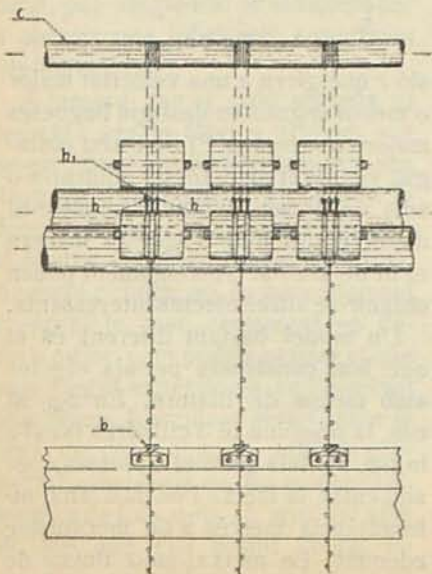

Fig. 2 b

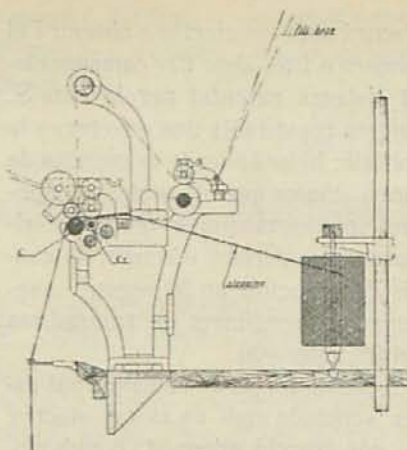

Fig. 3

El filat pot ésser recollit sobre bobines corrents o sobre grans bobines de 55/60 mil·límetres de diàmetre i 200 mil·límetres d'alt, segons estiguin destinades al tissatge o a la fabricació de gènere de punt. Un nombre recanvi de rodatsges i excèntric completa el subministre de la màquina per tal de poder executar qualsevol efecte amb qualsevulla fibra, deixant a la iniciativa personal un camp vastíssim on aplicar el seu bon gust i el seu enginy.

CONTÍNUA DE PUA INCLINADA DE SELFFACTINA

(CONTINUACIÓ)

per A. MASSÓ LLORENS

LA teoria d'aquesta nova màquina és ja coneguda de temps, doncs tenim idea de que els constructors de maquinària tèxtil alsacians Société Alsacienne de Constructions Mécaniques i Nouvelle Société de Construction ci-devant N. Schlumberger et Cie., fa anys que produeixen màquines sota el principi de la pua inclinada. No obstant, sembla que aquest sistema de màquina no han pogut arrelar-lo tal com s'esperava i potser la causa principal radica en què per a aconseguir resultats satisfactoris cal emprar indefectiblement cotons de qualitat.

La patent que ens ocupa és l'obtinguda per la firma The Underclearers

Ltd., de Preston (Anglaterra), i també es refereix a una contínua de pua inclinada, tipus de selfactina.

Sembla que aquesta nova patent està cridada a obtenir major èxit que les anteriors, doncs segons es desprèn de la literatura que sobre el particular apareix a les principals revistes tèxtils estrangeres, cada dia té més adeptes la nova màquina.

Per altra part, la condició d'ésser anglesos els inventors indubtablement que ha contribuït a fer-los més planera la introducció de la màquina en el mercat tèxtil anglès, on certament han d'haver trobat tota mena de facilitats durant els períodes de proves i desenrotllament.

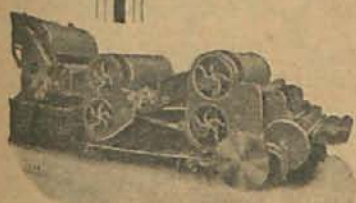
S'ha de deduir, doncs, que la col·laboració aportada pels filadors anglesos representa ja de sí una garantia d'èxit, doncs no hauran mancat mitjans de control del comportament de la nova disposició d'òrgans, com tampoc els consells necessaris per a solventar les dificultats que tota nova patent enclou.

Una de les majors preocupacions dels constructors de maquinària tèxtil ha estat ja de temps el trobar una màquina que pogués produir fils de qualitat similar als de selfactina, però a preu de cost de producció molt més reduït, tal com resulta el de contínua en la generalitat dels casos. A l'ensens havia preocupat també els constructors el poder fer produir a la contínua fils tan prims com els que es poden elaborar en la selfactina.

Perseguint aquests objectius, la casa esmentada més amunt sembla haver aconseguit quelcom de definitiu en el sentit d'arribar a obtenir en la seva contínua fil fluïx o de poca torsió i suau com el de selfactina, o millor encara, segons queda demostrat per proves portades a cap sobre regularitat de torsió, seguidesa i aspecte general.

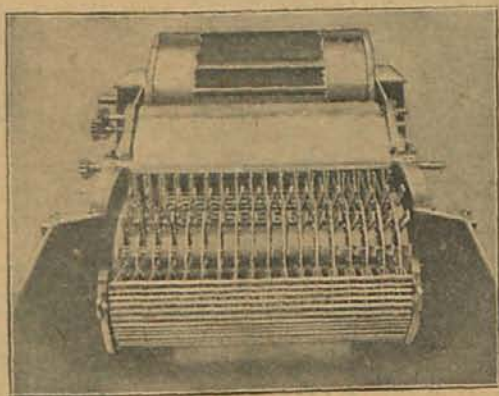
Sabut és que la torsió del fil s'efectua donant a la metxa un moviment de rotació sobre el seu eix a una velocitat que està en relació amb la llargària entregada pels corrons

PRETENEM

Obridora Exhaust Horizontal Patentada

que la nostra
Obridora Exhaust posseix
una Area Depuradora
7 vegades major que la
de qualsevol altre tipus !

Vista interior de la Obridora Exhaust Patentada,
que mostra una bota porcupina de 24" de diàmetre
que ocupa tot l'ample de la màquina

Observeu el diagrama que il·lustra
l'àrea proporcionada de depuració
de la nostra Obridora Exhaust de
bota horitzontal No. 2 comparant
la amb el d'altres tipus d'obridora
pneumàtica

Dobson & Barlow Ltd.
1'30 m.²

Altres tipus
0'186 m.²

Semblarà increïble, però sigui'ns permès explicar breument la manera exacta
COM s'han obtingut aquests resultats.

La totalitat de la bota i de l'extrem d'alimentació han estat reconstruïts i una
bota porcupina de 24" de diàmetre s'estén per tot l'ample de la màquina, el que
representa el cent per cent d'espai depurador eficaç. A més d'això, s'empra el dispositiu
patentat de ganyets depuradors en el qual l'arc que descriuen cobreix un xic
més de la MEITAT DE LA CIRCUMFERENCIA de la bota.

El resultat es tradueix en un augment en l'àrea depuradora superior a 1'30 m.²,
la qual és SET VEGADES MAJOR QUE LA DE QUALSEVOL ALTRE TIPUS DE
OBRIDORA EXHAUST. Per consegüent, les teles que es produeixen són molt superi-
riors en neteja i regularitat de pes, tant en la seva totalitat com metre per metre.
En realitat, en molts casos les teles d'aquesta màquina passen DIRECTAMENT A LA
CARDA, per considerar-se innecessari el passatge usual pel Batan.

En resum, la màquina no és solament una transportadora del cotó, sinó que
també una depuradora molt eficaç; no frisa ni cargola — PENTINA. Es presenta a la
bota una tela de cotó uniforme.

Aquests són extrems que vostè no pot passar per alt en considerar la eficàcia
general en una instal·lació Moderna de la sala de Batans, de la que la Obridora
Exhaust n'és part integral.

Amb molt gust acollirem l'oportunitat de poder-li remetre fulls descriptius,
o millor encara, enviar-li el nostre representant tècnic que li donarà tota mena
de detalls sobre aquesta màquina

DOBSON & BARLOW LIMITED

BOLTON, ANGLATERRA

Maquinària tèxtil d'alta qualitat per a des-
molar, obrir, preparar, filar, traserar,
torcer, aspiar i passejar colò, borres, llana,
estam, seda artificial, viscosa i altres fibres

EXCLUSIVA

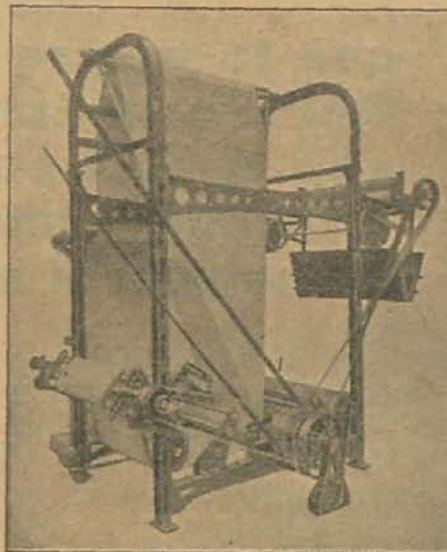
MASSÓ i C.^{ia}, S. en C.

Bailèn, 77 - BARCELONA - Tel. 55.362

Adreça telegràfica - MASSONIO-BARCELONA

Daniel Foxwell & Son - Cheadle

Unica màquina de
plegar al llom que
guia i plega el gè-
nere acuradament
pel seu centre, efec-
tuant el treball sense
emprar mà d'obra
per al guiatge

Aquesta màquina
efectua, ultra el ple-
gat al llom, el plegat
de ventall i enrot-
llat sobre plegador o
sobre corrió, així com
també registra el ti-
ratge de les peces

ACCESSORIS
i
RECANVIS

**NUADOR
LIBERTY**

Exclusiva de venda :

MASSÓ i C.^{IA}, S. en C.

Bailèn, núm. 77

BARCELONA

Telèfon 55.362

Adreça telegràfica: MASSONIO - BARCELONA

Successors de Bas SABADELL

Tallers de construcció

Fundats l'any 1835

Projectes i direcció per a la construcció
o reformes d'edificis per a les indústries tèxtils

Especialitat en transmissions modernes (diferents patents)

HARKER. SUMNER & C.^A

REPRESENTACIONS

HOWARD & BULLOUGH, LTD.—Maquinària per a la filatura de Cotó.
UNIVERSAL WINDING C.^o—Canilleres i Bobinadores «Universal» per a tota mena de treball.

MATHER & PLATT LTD.—Maquinària per a estampats, tintoreria, blanqueig i aprests. — Extintors GRINNELL per a apagar automàticament els incendis sense ajuda de personal de cap mena.

FAIRBAIRN, LAWSON, COMBE BARBOUR, LTD.—Maquinària per a canem, jute, lli, pita, abacà i altres fibres similars i per a cordes.

URQUHART, LINDSAY, ROBERTSON ORCHAR, LTD. — CHARLES PARKER, LTD.—Telers i acabats per a teixits de jute. Calandres.

VICKERS (CRAYFORD), LTD.—Telers automàtics VICKERS - STAFFORD, amb canvi de llançadora.

WILLIAM TATHAM, LTD.—Maquinària per a DEIXALLES de cotó.

HACKING & Co., LTD.—Telers de fantasia — Ordidors de seccions — Màquines de plegar teixits.

ETABLISSEMENTS BENNINGER, S. A.—Telers i Ordidors per a seda, les seves barreges i seda artificial.

BROUGHTON COPPER WORKS (1928) LTD.—Dipòsit a Barcelona de Cilindres de coure per a estampar — Plats de socarrimar, etc.

HANS RENOLD, LTD.—Cadenes per a usos industrials, cadenes talladores per a màquines de treballar fusta.

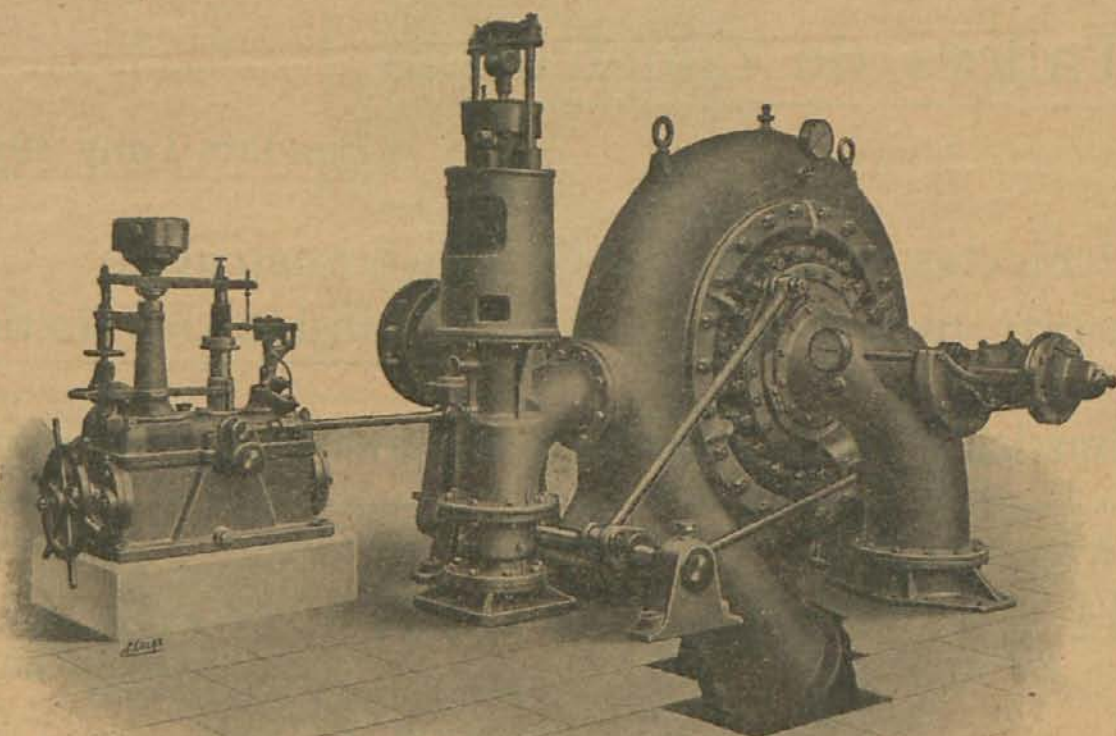
Passeig Sant Joan, 10

Teléfono 50772

BARCELONA

INDUSTRIA TEXTIL

Société Hydro-Mécanique Toulouse

Turbina "FRANCIS" per a accionar directament un alternador

**Turbines - Reguladors - Enreixats
Vàlvules - Conduccions d'aigua
Altres accessoris**

Exclusiva de venda

Bruch, 56
Teléfon 11.872

Rius-Manich, S. A. Barcelona

Adreça telegràfica: MARIUS-BARCELONA

Haubold

NOSTRES CENTRÍFUGUES PER A LA INDÚSTRIA TÈXTIL

posseeixen, mercès a diversos perfeccionaments introduïts recentment, un grau de rendiment molt elevat. La seva marxa és més ràpida i més segura que fins ara. Es de remarcar la seva engegada i el seu atur mitjançant pulsadors elèctrics, amb interruptor de temps i fre automàtic. El servei de la màquina resulta senzill i segur.

L'adquisició d'hidro-extractors tan moderns i perfeccionats s'amortitza en poc temps

2526

C. G. HAUBOLD A. G.-CHEMNITZ

La fàbrica de Centrífugues més gran, més antiga i més forta

Representació: ERNEST LEONHARDT - Barcelona, Trafalgar, 23

Telèfon interurbà 14.904

Construïm tota mena de màquines per al blanqueig, merceritzatge, tint, estampat i aprest de madeixes i teixits, així com instal·lacions completes per a fàbriques de SEDA ARTIFICIAL

BOMBES KLEIN

per a elevar petits i grans caudals a totes les alçades

Sempre que tingui necessitat d'instal·lar una bomba consulti'ns, doncs som els únics que podem subministrar-li la que respongui a les seves necessitats

DEMANI PREUS I DETALLS SENSE CAP COMPROMÍS A

EL MATERIAL INDUSTRIAL, C. A.

Lauria, 56

BARCELONA

Tel. 20.524

Anderson Clayton & Co.

Comerciants de cotó

Establerts a Houston - New-York
New-Orleans - Los Angeles
Atlanta - Oklahoma City - Savannah
Augusta - Norfolk - Fall River
Boston - Providence - New Bedford
North Adams.

ESPECIALITAT EN COTONS DE FIBRA TIPUS
ROPE - CARLOS - CASEY - LUCY

Corresponsals a Europa

Anderson Clayton & Co., Havre
D. F. Pennefather & Co., Liverpool
Lamar Fleming & Co., Milán
Clason Burger & Co., Bremen

Representant exclusiu per a Espanya:

F. MUSTE BALLESTER - Claris, 32, entl. - BARCELONA

Especialitat en bales rodones marca **ACCO**

J. MARLY

BARCELONA

Rambla Santa Mònica, 12, pral. - Telèfons 13.229 i 13.924

Agència de Duanes

Trànsit Internacional - Comissió i Consignació

Preus alçats per a totes les mercaderies i tots els països

SUCURSALS

Port-Bou (Espanya) - **Cerbère** (França) - **Mouscron** (Bèlgica)
Liverpool (Anglaterra) **11. Old Hall Street**

Corresponsals als principals ports de mar, poblacions de frontera i producció

SANMARTÍ, BRACONS i C.^{IA}

FUNDICIONS DE FERRO I METALLS
TALLERS MECÀNICS

St. Pau, 92 - SABADELL - Telèf. 1168

Especialitat en transmissions modernes

Daus oscil·lants a ròtula de diferents models i tipus. Patent n.º 81.036

Cadiretes sostre i paret, graduables Patent n.º 87.888

Mànegues d'unió ajustables Patent n.º 81.989

Dispositiu d'untatge automàtic per a les politges mortes. Patent n.º 69.609

Daus untatge continu per les contínues, Renvius, Plaques, Terminals, Capelles, etc., modernitzades. Friccions per tota classe d'esforços

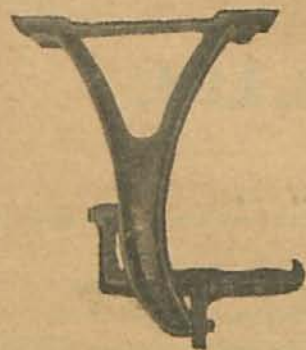
Reformes completes de fàbriques i tallers

Raccord BARCELONA, patentat, el que per la seva sezilla es està adoptat per la quasi totalitat de cossos de bombers d'Espanya

Unic model aplicat a tots els llocs d'incendi de l'Exposició Internacional de Barcelona

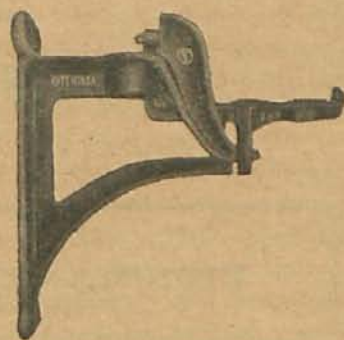
Recomanat per R. O. a tots els Arsenals, Dressanes i Vaixells de guerra espanyols

Rentadors de llana tipus LEVIATHAN perfeccionats i de gran rendiment

Maquinària Agrícola

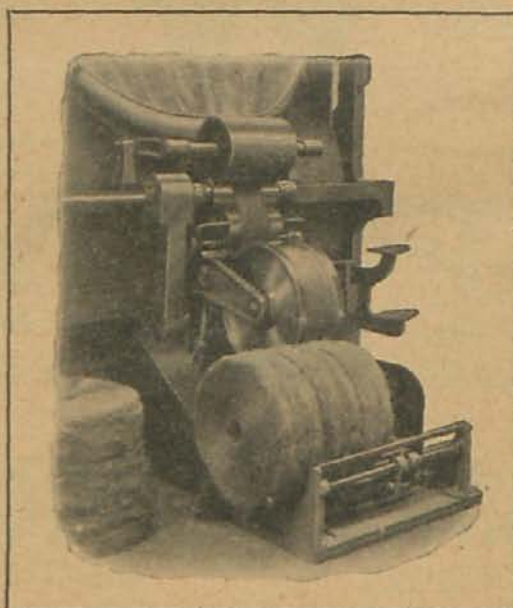
Estudis, Plànols i Projectes de tota mena

EL FORMADOR DE NAPES

Patent de la Casa DOUGLAS FRASER

El mecanisme és completament automàtic. Amb la seva aplicació es prescindeix de l'ús de bots per a la cinta amb tots els seus desavantatges. Produeix napes compactes i denses de cinta, cada una de les quals és l'equivalent del contingut de dos o tres bots. Redueix considerablement el cost de la mà d'obra. Es millora la qualitat de la filassa a causa de l'alimentació uniforme, millor disposició de les pues i menor nombre d'empalmes. Augmenta la producció a causa de la major longitud de les cintes i perquè el mecanisme pot funcionar amb èxit a majors velocitats de lo que és possible amb el premsat mecànic dels bots.

Douglas Fraser & Sons, Ltd.
ARBROATH, ESCOCIA

Exclusiva de venda:
RIUS-MANICH, S. A. - BRUCH, 56 - BARCELONA
Adreça telegràfica: MARIUS, BARCELONA - Telèfon 11.872

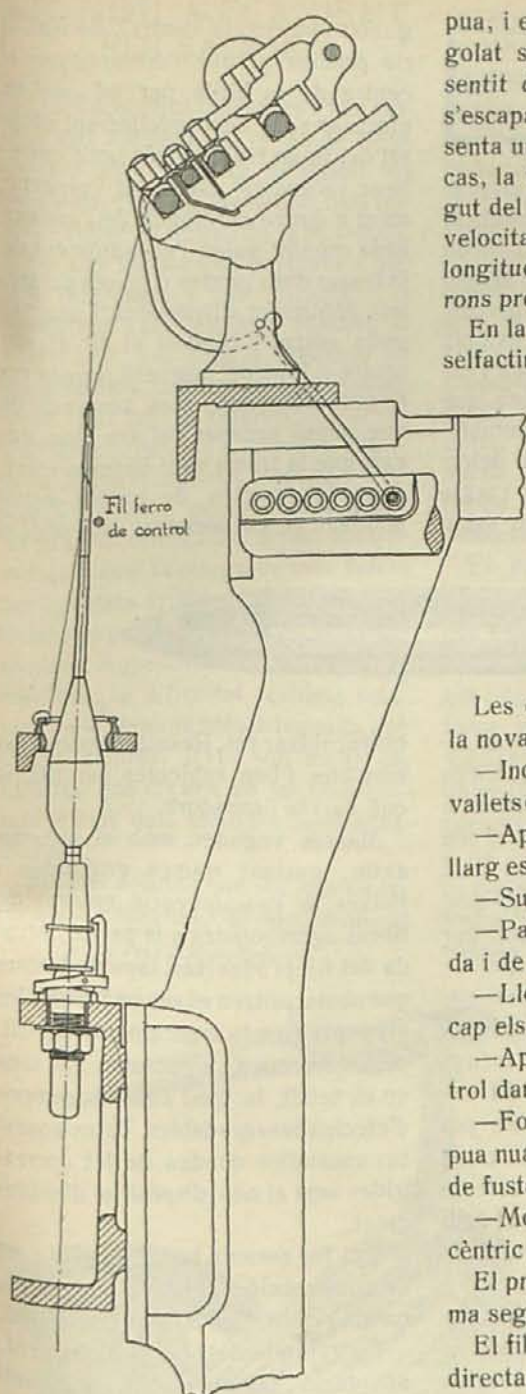

Fig. 1

pua, i en estirar-lo després de caragolat sobre dit cos cilíndric en el sentit del seu eix, cada espira que s'escapa de la punta de la pua representa una volta o torta. En el segon cas, la torsió s'efectua per recorregut del corredor sobre l'anell a una velocitat que guarda relació amb la longitud de fil entregada pels corrons productors.

En la contínua de pua inclinada de selfactina, com veurem més endavant, s'ha procurat adoptar els dos mètodes en forma que l'un complementi a l'altre, i per tant podem dir que combina els principis de la filatura en selfactina i en contínua, produint fil de qualitat de selfactina o millor, tot reduint extraordinàriament el cost de filar.

Les característiques principals de la nova màquina són les següents:

- Inclinació pronunciada dels cavallets com en les contínues de trama.
- Aplicació indistinta de curt o llarg estiratge.
- Supressió dels guia-fils.
- Part giratòria de la pua allargada i de tipus de selfactina.
- Lleugera inclinació de les pues cap als corrons.
- Aplicació d'un filferro de control darrera les pues.
- Formació de la fusada sobre la pua nua, sobre tub llarg de paper o de fusta.
- Modificació del perfil de l'excèntric de formació de la fusada.

El procés es desenrotlla en la forma següent (vegi's fig. 1):

El fil, en sortir dels corrons, passa directament cap a la pua, on rep la torsió, dona dues o tres voltes a l'entorn del fus i segueix cap al corredor en la forma usual, el qual li complementa la torsió i el guia en el plegat.

L'acció de torsió en la punta de la pua és, per tant, semblant en principi a la que té lloc en la selfactina, i és complementada per l'acció de torsió realitzada pel corredor en la forma usual mentre gira a l'entorn de

l'anell. La inserció de la torsió queda així convertida en acció doble, si se la compara amb l'acció senzilla de la màquina de filar ordinària. Cal remarcar, no obstant, que l'acció de torsió del corredor és insignificant en el cas d'aquesta màquina, ja que aquell actua més de plegador que d'altre cosa.

Per aquest procediment s'aconsegueix un tractament més suau del fil, el que en la pràctica queda convertit en major velocitat de les pues i menor torsió per un número determinat, tot el qual significa major producció, menor cost i fil més apreciat. A més, la torsió queda millor repartida.

La torsió, com quedarà demostrat, és l'acció que ha estat subjectada al major canvi i sobre la qual es basen els avantatges reivindicats per la nova màquina.

La filatura s'efectua de preferència sobre tub llarg de paper de petit diàmetre, o sobre la pua nua, encara que hi ha qui utilitza tubs de fusta, i poden produir-se fils de poca torsió a gran velocitat de pues.

S'ha arribat a filar en aquest tipus de màquina una gran gama de números i qualitats, comprenent: torsions normals de selfactina, torsions trama per a retort, i torsions més baixes que les ordinàries de selfactina; fils de des del número 8 al 240, i canetes de trama, fusades mig ordit i fusades d'ordit.

La filatura sobre tub llarg de paper de poc diàmetre és recomanable per l'estalvi que representa en mermes, doncs s'aprofita tot el fil al trascarar i s'evita l'escorrement de fusades. Els avantatges que comporta sobre el tub curt fan la diferència de preu despreciable.

Una de les característiques més simpàtiques d'aquesta nova màquina és la de què assoleix el seu objectiu sense fer necessària la incorporació de nous mecanismes complicats, sinó simplement per una nova disposició dels òrgans correntment emprats.

(Seguirà)

alimentaris. Els mitjans de dur a cap aquesta torsió en la selfactina difereixen dels emprats en la contínua, doncs en el primer cas, mantenint el fil en tensió entre la punta de la fusada i els corrons, el caragolem sobre el fus en forma d'espires de pas decreixent, a causa de l'afuat de la

TISSATGE

UN NOU MODEL DE LLANÇADORA PATENTADA PER A TELERS AUTOMÀTICS

per R. C.

HAVIEM tingut esment d'una certa innovació introduïda a les llançadores que usen els telers automàtics, i ara, recentment, hem pogut copsar-ne els seus efectes degut a l'amabilitat del cap de secció d'una de les manufactures de teixits que les utilitzen. Degut a les facilitats trobades en el nostre amic i a les dades que el mateix ens ha facilitat, tenim una idea general dels seus efectes i dels avantatges que l'anomenada innovació o reforma reporta.

Ens cal esmentar que és de fabricació i enginy català, i això demostra, si més no, que els nostres industrials s'esmercen contínuament en buscar la perfecció en totes aquelles coses que la pràctica de cada dia demostra que són susceptibles de millorament.

En el cas present sembla que l'objectiu primordial ha sigut suprimir l'atuell de metall conegut en l'argot industrial amb el nom d'*escargot*, peça que porta encastada la llançadora i que té per missió l'enfilatge automàtic.

Els avantatges obtinguts amb la innovació que ens ocupa, indubtablement són de caire freturós i pràctic a la vegada. Voldríem saber-ne fer una ben nodrida narració, per tal que els llegidors poguessin copsar-ne una clara idea de com ens sembla acceptable la modificació introduïda; ens plauria també poguer demostrar-ne la seva eficàcia en tots els seus aspectes, tant d'ordre tècnic com en sentit francament econòmic i pràctic. Procurarem intentar-ho.

La llançadora generalment emprada fins avui en els telers automàtics, és construïda a base de l'atuell de metall enfilador, conegut amb el nom francès d'*escargot*, el qual, per ésser encastat i subjectat fort, exigeix fer una fonda ranura o entalla a l'extrem davanter de la llançadora, que la degolla i afebleix considerablement. Evidentment això és un defecte capitalíssim per a la duració i seguretat de la mateixa. Es prou sabut

entre els professionals que curen telers, com la feina de la llançadora és de patacada i cop sobtat, rebent a diari milers de batzegades, en el seu feinejar interminable, passant d'un cap a l'altre de les taules, per la qual cosa no és difícil preveure que per ben ajustat i millor subjectat que estigui l'*escargot* dintre del seu encaix, sempre serà el punt flac i a la llarga queda destruïda o quan menys avariada la llançadora en el dit extrem, conseqüència inevitable pel devastament que ha tingut ja en el seu inici. Aquest, diguem-ne defecte de construcció, queda subsanat amb la nova llançadora patentada, i és d'una major durada i precisió.

Amb ço que deixem transcrit i com a condició primordial, es podrien proclamar les boneses i excel·lències de la patent que ens ocupa, però són dignes d'esmentar encara altres avantatges remarcables, que estimem no escapar al bon criteri del llegidor.

L'enfilament automàtic de la nova llançadora, tal com està disposat resulta facilíssim, doncs està previst i calculat amb tota precisió.

El dispositiu d'enfilatge és com se-

gueix: una regata central, de fondària precisa perquè correspongui al centre de la bitlla, per tal que en efectuar-se el descapdellament natural del fil no trobi el més petit entrebanc i s'endinsi fàcilment i planerament a dintre el refondit de l'anomenada regata; guien l'acondiment de la trama dues puntes o pivots de metall, hàbilment disposades, i una vegada entrat i conduït el fil al seu centre o fons del regueró, queda retintut suaument, sens temensa de que pugui escapar del seu clou, encara que la trama vagi fluixa o voleï. Aquestes puntes de metall estan sòlidament col·locades, no podent

obstaculitzar res. Resulten també inamovibles i ben subjectes per temps que duri la llançadora.

Mantes vegades, amb el sistema antic, gastant trames gruixudes i fluixes, la desintegració natural de fibres agomolades a la petita entrada del fil, produeixen taps de borrim que obstaculitzen el seu pas, produint els consegüents trencaments del fil, o es desprenen i s'encasten els taps en el teixit, la qual cosa és sempre d'efectes desagradables. Totes aquestes anomalies queden de fet corregides amb el nou dispositiu d'enfilament.

Cal fer esment també que el cost de construcció, i per tal d'adquisició, queda reduït d'un 20 a un 25 per 100.

En garantia del bon funcionament, adaptació i falaguer éxit de l'atuell que ens ocupa, és que ha sigut probada i acceptada ja per importants manufactures de Catalunya. Entre altres, ens cal anomenar les fàbriques següents: Maristany, de Malgrat; Manufactures Rosal, de Berga; Vidua d'Albert Armengol, de Sant Vicens de Castellet; Guasch Germans, de Capellades, i Unió Industrial Cotonera, de Barcelona.

UN NOU MECANISME POLSADOR¹

ELS dispositius polsadors s'han vingut aplicant als telers de tipus corrent amb l'objecte de reduir les deixalles, millorar la qualitat dels teixits i reduir el treball de la teixidora. En el nou mecanisme polsador a que fem referència, i que construeix la coneguda casa anglesa Mather & Platt, Ltd., tan sols la reducció de les deixalles justifica la seva instal·lació. Pel que fa referència a la reducció del treball i a la major comoditat de les teixidores, l'adopció d'aistals dispositius pendria sens dubte un gran increment si l'actual contro-versia sobre l'entrega de més telers per operària arribés a un resultat satisfactori per al tissatge dit semi-automàtic. Aquest resultat no és massa hipotètic: la dificultat resideix solament a la fórmula més adequada que calgui emprar. Avui són molts els experts que creuen en les possibilitats d'èxit dels mètodes semi-automàtics.

Els mecanismes que fan que un teler sigui considerat de funcionament

¹) De The Textile Manufacturer.

completament automàtic, són el d'alimentació de trama, el para-ordits i l'evacuació automàtica de les bitlles buides.

S'ha prestat molta atenció al problema de l'alimentació automàtica de la trama, però un detingut anàlisi del treball de la teixidora demostra que el mecanisme para-ordits, el d'evacuació o sortida de les bitlles buides, o el polsador, són igualment importants, o encara de major importància. L'operació actual d'alimentació de trama pot prendre no més de cinc a dotze segons; l'excés de temps invertit per la teixidora pot considerar-se aplicat a cercar i arreglar la passada anterior.

El nou mecanisme polsador que ens ocupa ofereix l'avantatge de què pot ésser fàcilment aplicat a qualsevol tipus de teler, a més d'ésser senzill i de poc cost, i de no absorbir força, bo i reduint la necessitat de vigilància de la teixidora i la deixalla de matèries. Les figures 1 i 2 el representen. L'aparell està sostingut a un extrem per un suport fixat a la placa del dispar del teler i per l'altre per la tija de la forquilleta para-trames, tal com pot observar-se a la

figura 1. El suport sosté una peça, ajustable horitzontalment i verticalment, que serveix de guia al polsador A que es presenta en el mateix pla que la bitlla de la llançadora, i que s'ajusta de manera que quan les taules són endavant, l'extrem del polsador arriba justament a posar-se en contacte amb la bitlla, deixant-hi

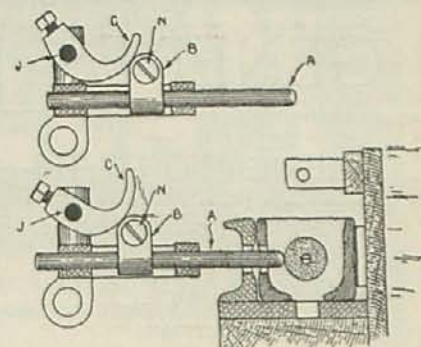

Fig. 2

aquella reserva de trama que la pràctica aconsella.

Quan les taules vénen cap endavant, la bitlla plena empeny al polsador endarrera. El polsador porta un topu B que es desplaça endarrera amb ell, establint contacte amb l'excèntric C. Aquest excèntric, per l'acció del topu B, és obligat a moure's en forma tal que s'obliga a donar una fracció de volta a la barreta J, a la qual està fixada l'excèntric C.

El contacte entre el topu i l'excèntric està mantingut per mitjà d'una molla D (fig. 1), que serveix ensems per retornar el polsador a la seva posició de repòs cap endavant, tan prompte com les taules se n'entornen cap endarrera.

La fracció de volta que dona la barreta J és comunicada a un petit braç E fixat a l'esmentada barreta i a l'extrem oposat a l'excèntric C. En oscil·lar aquest petit braç actua sobre la peça F de manera que el seu extrem G quedi al damunt del piu H que porta el martell del para-trames, i per tant, quan aquest es mou endarrera no passa res.

Quan la bitlla està pròxima a esgotar-se, el moviment no ha de tenir lloc, amb la qual cosa el topu del

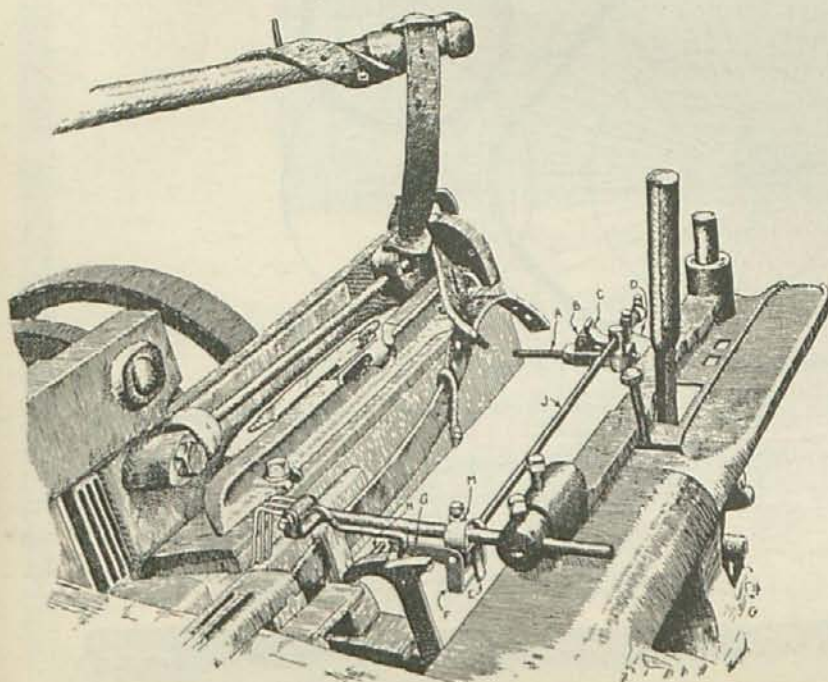

Fig. 1

polsador no fa oscil·lar l'excèntric, la barreta *J* no gira i la peça *G* roman immòbil al davant del piu *H*. En moure's cap endarrera el martell del para-trames, el piu *H* se n'emportarà la peça *G* i com que aquesta està unida amb la tija de la forquilleta para-trames, aquesta serà empesa

cap endarrera i farà caure la palanca del dispar del teler.

Com pot veure's, l'adaptació del mecanisme no pot ésser més senzilla. Sols cal fer una obertura practicable a la guieta del calaix i una altra a la llançadora, que coincideixen entre elles i amb el propi polsador.

Si la diferència d'amplària és, per exemple, segons ço esmentat més amunt, de 30 mil·límetres — 10 mil·límetres = 20 mil·límetres, i si el radi de l'excèntric des del nucli fins al punt de màxima excentricitat és de 100 mil·límetres, cal quintuplicar la corba de moviment original de la corbata. Com que el diàmetre de l'excèntric resulta de: dues vegades el radi de l'excèntric més dues vegades la distància entre el nucli i el punt de màxima excentricitat, el centre del cercle que haurà de contenir l'excèntric ha de col·locar-se a la distància corresponent dessota del diagrama. Si l'excèntric ha de tenir el radi màxim de 300 mil·límetres i la distància des del punt de màxima excentricitat fins al nucli ha d'ésser de 100 mil·límetres, el radi del nucli arribarà a $300 - 100 = 200$ mil·límetres. Llavors haurà de col·locar-se lateralment a 200 mil·límetres en sota del diagrama el centre del cercle. El cercle traçat al voltant d'aquest punt es

GÉNERES ESPECIALS

LA FABRICACIÓ DE TEIXITS CONICS PER A CORBATES

(ACABAMENT)

per W. BERTRAM

PRIMERAMENT es dibuixa la forma de la corbata segons s'indica a la figura 3. Com que la circumferència de l'excèntric és igual a la llargària completa de la corbata i la segona

meitat, en el retrocés, és igual a la primera meitat, n'hi prou amb fixar en el diagrama l'alteració d'amplària de mitja corbata. Després es descomposa la diferència d'amplària de la mitja corbata en qualsevol nombre de períodes de temps iguals. A la figura el temps està descomposat en 32 parts. Ara cal dibuixar en el diagrama la corba de moviment de l'alteració d'amplària de la corbata en el tamany desitjat de l'excèntric.

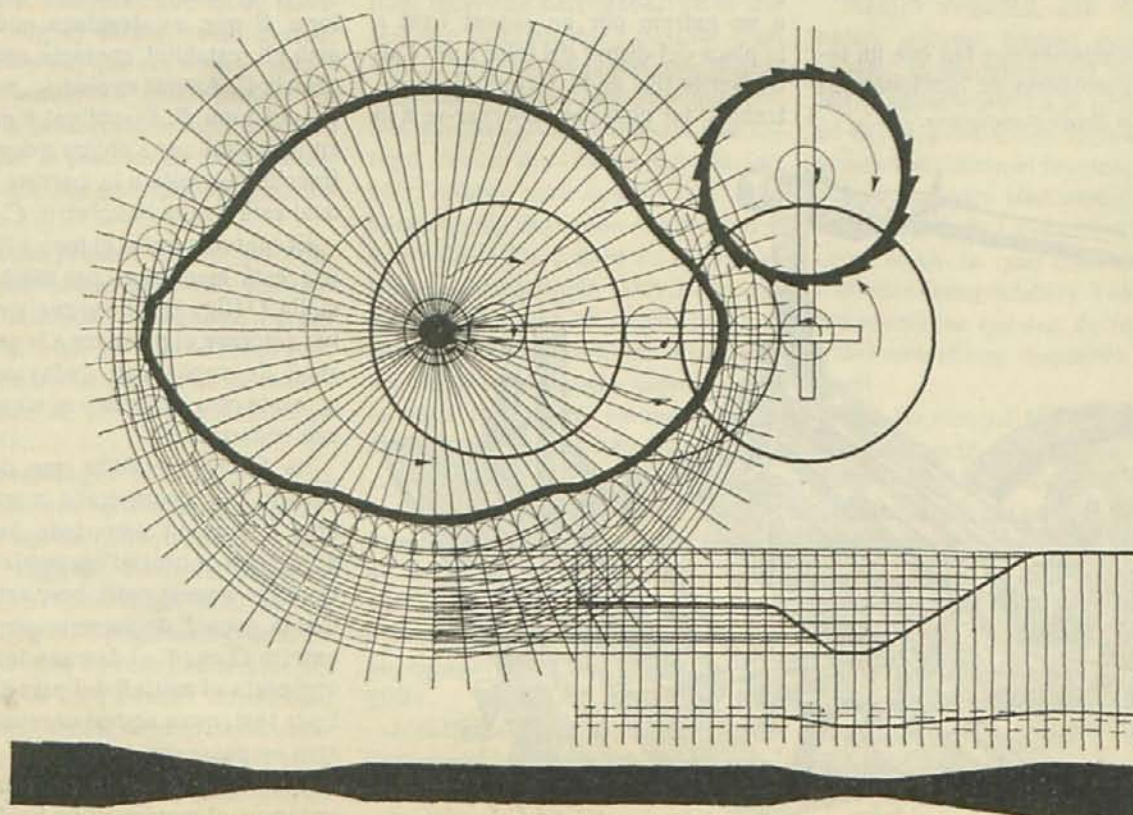

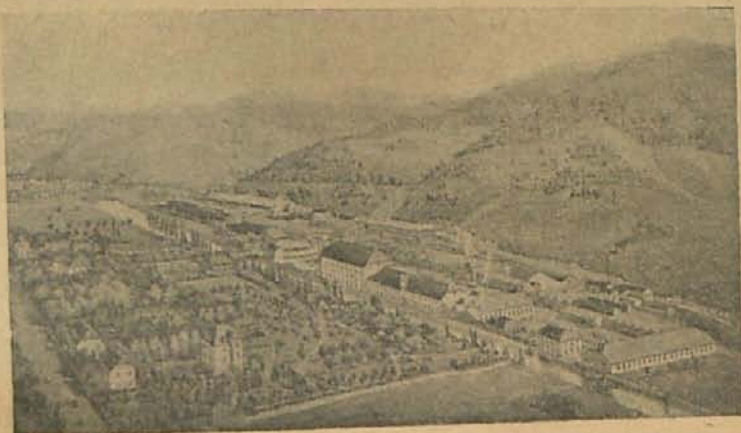
Fig. 3

ATELIERS DE CONSTRUCTION DE BITSCHWILLER

Téléph: Nr 10. Thann BITSCHWILLER-THANN (HAUT-RHIN) Adr. Tel: Ateliers-Thann

ANCIENS ATELIERS MARTINOT & GALLAND

**Maquinària perfeccionada de preparació
i filatura per a llanes pentinada i cardada**

VISTA DELS TALLERS

Maquinària de preparació i filatura per a Lli, Estopa, Cánem i Jute
Instal·lacions especials per a seda artificial
Contínues de retórcer per a tota mena de fibres tèxtils

REPRESENTANT EXCLUSIU:

FRANCESC PAHISSA

Mallorca, 330 - BARCELONA - Telèfon 73.038

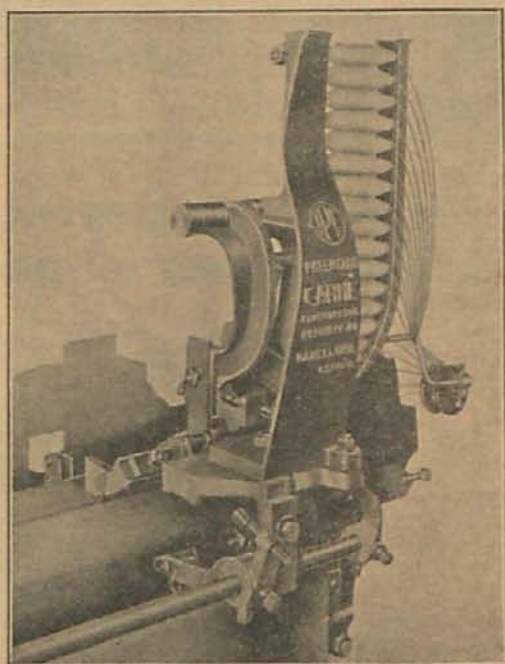
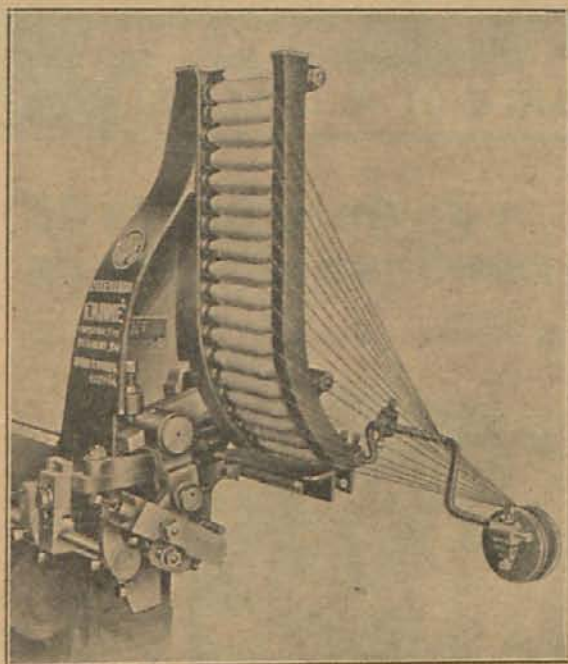
TELERS AUTOMÀTICS DE CANVI DE BITLLA

(PATENTATS)

Garantits per a funcionar a les **velocitats màximes**
dels telers corrents

CANVIS DE BITLLA AUTOMÀTICS

(PATENTATS)

**Aplicació fàcil a tota mena de telers sense reduir llurs
velocitats inicials** ————— **Senzillesa insuperable**

Visiti els nostres tallers on pràcticament podrà apreciar
la seguretat de funcionament, l'alta velocitat i la perfec-
ció no igualada assolides pels nostres canvis automàtics

VIDUA DE F. CARNÉ

Gran Premi a l'Exposició Internacional de Barcelona 1929
(la més elevada recompensa)

Telèfon 52.652 — BARCELONA — Carrer de Pere IV, 34

White, Child & Beney, Ltd. - Londres

Agent: Henry Cowen - BARCELONA - Ronda Sant Pere, 27

Instal·lacions completes per a Filatures i Fàbriques de teixits de cotó, lli, cânem, jute, llana i seda

REPRESENTACIONS EXCLUSIVES:

Tweedales & Smalley (1920), Ltd. - Castleton (near Manchester). — Màquines per a la preparació i filatura del cotó.

James F. Low & Co. Ltd. - Monifieth. — Màquines per a la preparació i filatura del jute, lli, cânem, etc.

British Northrop Loom Co. - Blackburn. — Telers automàtics.

John Paterson & Co. Ltd. - Glasgow. — Producte emulsiu per a l'ensimatge del jute.

Lee, Croll & Co. Ltd. - Dundee. — Instal·lacions per al tissatge i acabat del jute.

Jonathan Hattersley & Sons, Ltd. - Leeds. — Poes i aranyes.

Henry Taylor & Sons, Ltd. - Belfast. — Guarnicions de fusta, barretes, gills, rascles, etc.

Davidson & Co., Ltd. - Belfast. — Ventilació "Sirocco".

Samuel Law & Sons, Ltd. - Cleckheaton. — Cintes de cardes per a cotó.

Wildt & Co., Ltd. - Leicester. — Màquines per a gènere de punt.

Wm. Spiers, Ltd. - Leicester. — Màquines "Autoswift" per a mitges i mitjons.

Wm. Bywater, Ltd. - Leeds. — Màquines de cabdellar.

W. A. Fell, Ltd. - Windermere. — Màquines per a fer bobines, fusades, tubs, rodets, etc. Instal·lacions completes per a torneries de fusta.

Bots de fibra, indestructibles, i accessoris per a la indústria tèxtil
Ventiladors SIROCCO per a tots els usos

Fàbrica de pues i lliços per a teixits

A. i J. Vallvé

Ausies Marc, 77
Teléfono 51.002

: Barcelona :

COMPREU

TORSIÓ

(1.ª EDICIÓ CATALANA)

PER L'ENGINYER

MANUEL MASSÓ I LLORENS

Preu: 9,— ptes.

DEMANDES A

EDITORIAL TEXTIL, S. A.
APARTAT 1115 - BARCELONA

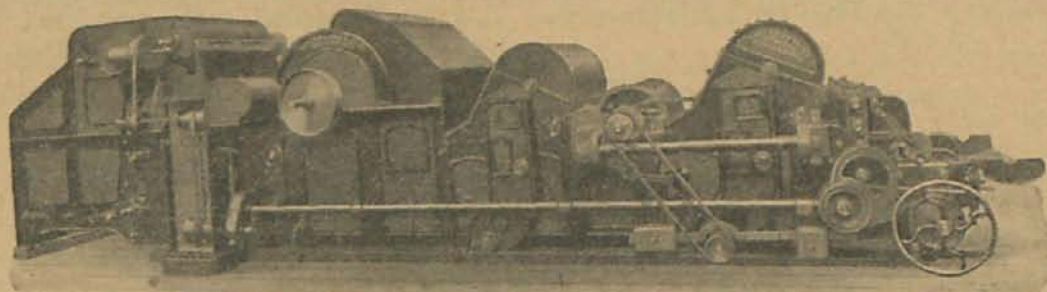
L'INDUSTRIAL FILADOR MODERN

CERCA LES CASES CONSTRUCTORES ESPECIALITZADES PER A PROVEIR-SE

TAYLOR LANG & CO., LTD.

CASTLE IRONWORKS, STALYBRIDGE (ANGLATERRA)

SOLS CONSTRUEIX MAQUINARIA D'OBERTURA I SELFACINES

Representants exclusius: RIUS - MANICH, S. A., Bruch, 56 - BARCELONA
Telèfon 11.872 - Adreça telegràfica: MARIUS-BARCELONA

HUMIDIFICACIÓN Y VENTILACIÓN SISTEMA CIRÓ-PRAT

PARA HUMEDecer REFRESCAR Y SANEAR EL
AMBIENTE DE LAS SALAS
DE HILADOS Y TEJIDOS

planos

catálogos

presupuestos

Francisco Prat Bosch

WIFREDO 109-113 TELEFONO 84

APARTADO N°10 BADALONA

BOMBA "PRAT"

PÍDASE EN TODAS PARTES

descomposa en el mateix nombre de divisions que el diagrama, en aquest cas $2 \times 32 = 64$ divisions. Després es tracen les dels punts d'intersecció de les corbes de moviment, horitzontals a la vertical del cercle. Després es determina l'ascens o descens que executa la corba de moviment després de cada període de temps. Segons el diagrama reproduït, en els primers 5 períodes de temps no té lloc cap moviment. En aquest cas la politgeta de l'excèntric ha de moure's en aquestes seccions a igual distància del centre del cercle. Com que els primers 5 períodes de temps són iguals a les darreres 5 seccions del cercle sencer, es traça des del centre del cercle i la línia inferior del diagrama un arc de cercle per a les 5

primeres i 5 darreres divisions del cercle. Després es traça des de l'alçària del punt de secció del sisè període de temps l'arc de cercle fins a la 6 i 59 divisions. Després, des de l'alçària del setè període de temps fins a la 7 i 58 divisions, i així seguint. Allí on els cercles de pas es creuen amb els radis, es tracen cercles que representen la politgeta de contacte, i és seguint les vores d'aquests cercles que es pot arribar a obtenir el perfil de l'excèntric.

Cal vigilar que la distància entre el nucli i el punt de màxima excentricitat no sigui ni massa petita ni massa gran. Això darrer, especialment, pot donar lloc a dificultats: les corbes ascendents i descendents aviat foren desgastades.

familiaritzades en la fabricació amb màquines de tricotar a mà. Els temps han canviat; les obreres ja no volen passar-se tot el dia damunt d'una màquina a mà i cal admetre que aquest treball és, en efecte, feixuc. Per altra part, cal tenir en compte que a la pràctica hom no arribarà mai a obtenir la uniformitat de l'article ni la igualtat de la malla utilitzant màquines a mà, perquè cada operària té el seu particular costum de treball. Finalment, és una comoditat per al fabricant no haver de tractar amb un crescut nombre d'operàries susceptibles d'ésser substituïdes sovint per aprenentes a les quals s'haurà d'ensenyar de nou.

Els telers de disminució automàtica han pogut subsanar tots aquests inconvenients. Actualment hom construeix aquestes màquines de 8 o 10 testes que treballen alhora, això és, accionades per una cadena disposada a un costat de la màquina, la qual produeix tots els canvis necessaris per al perfecte treball de la màquina. La simultaneïtat d'operacions a totes les testes de la màquina, redueix els òrgans mecànics a un mínim. D'això en resulta una gran economia pel que fa referència a l'emplaçament de la màquina, la qual cosa permet que una obrera pugui vigilar còmodament les 10 testes d'una màquina. Hom comprendrà l'avantatge d'una instal·lació que es composi d'una sèrie de telers de disminució, considerant que hauria de pagar-se deu vegades el salari per fer portar 10 mà-

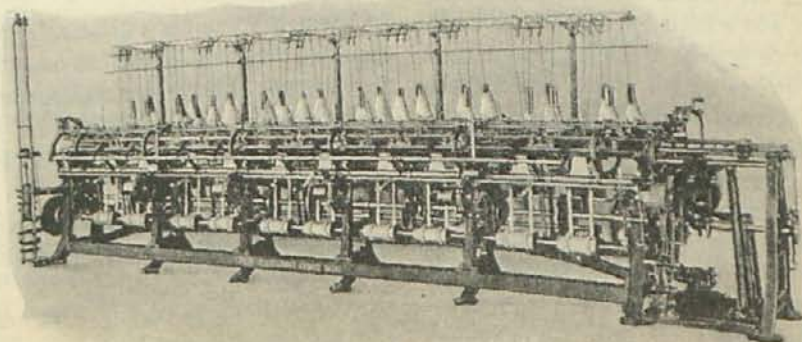
GÈNERE DE PUNT

ELS TELERS DE DISMINUCIÓ¹⁾

per K.

ELS fabricants de mitges de tricot que desitgin desenvolupar llurs mitjans de producció haurien de recordar-se d'una innovació patentada fa ja algunes dècades per Etablissements Seyfert et Donner. Aquesta innovació tenia per objecte produir un teler de disminució automàtica destinat en primer lloc a fer les cames de les mitges, ja sigui amb acañalat, ja sigui amb malles unides tubulars. La idea de reportar les malles d'una agulla a l'agulla veïna no era pas nova pel que feia referència a la màquina de tricotar a mà, però hom havia cregut que fóra en va cercar un mecanisme que permetés fer aquesta operació d'una manera automàtica. Eren particularment els representants dels telers tipus Cotton els qui consideraven les operacions massa complicades per poder ésser realitzades amb una màquina de tri-

cotar amb agulles a bàscula. La sorpresa fou gran quan les primeres màquines de tricotar de disminució automàtica foren presentades als interessats. Hom havia començat a construir telers de 4 i 6 testes i aquestes màquines demostraven que la idea de l'inventor estava ben concebuda. Com acostuma a passar, aquest invent fou realitzat en una època en què la necessitat de telers de gran rendiment a motor no era encara una exigència categòrica, perquè hi havia arreu prou obreres

¹⁾ De *Le Moniteur de la Maille*.

quines de tricotar a mà, mentre la màquina automàtica de disminució amb 10 testes sols exigeix una sola persona.

L'experiència ha demostrat que l'assaig de construir màquines de disminució d'una sola testa és una falsa concepció. Sense considerar llur preu, hom no podria arribar a confiar més de 4 màquines per operària i el rendiment seria inferior al 50 per 100 comparat amb la producció d'un teler de 10 testes.

Incessants perfeccionaments han estat aportats a la construcció dels telers de disminució de diverses testes i hom pot fabricar igualment l'acanalat Richelieu i les cames de mitja amb acanalat en el peu. Demés hom ha afegit guia-fils que poden servir per al ratllat i el reforç de determinades parts.

Hi ha encara un altre article molt interessant susceptible d'ésser fabricat en gran sèrie sobre el teler de disminució: els calçotets tricotats en malla unida sense costura a la cama.

El funcionament d'aquest teler és extraordinàriament senzill, perquè no precisa cap reglatge per canviar el nombrat del tricot. La malla unida es fa de dalt a baix; és únicament el dispositiu de tricot mig obert que entrarà en funcions en tricotar la primera part i després la màquina segueix tricotant la malla unida en forma de tub amb les disminucions.

Per tal d'evitar llargàries extraordinàries de cadena hom ha creat un dispositiu de repetició que, una vegada en funcions, fa repetir les disminucions a determinats intervals. Un comptador de voltes controla la llargària de les peces, indicant a l'operària el moment en què el dispositiu de disminució ha d'ésser posat fora d'acció.

Hom trobarà, certament, encara, altres articles que poden ésser fets amb el teler de disminució, però pel moment ens limitem als dos exemples esmentats, perquè es tracta aquí d'articles la demanda dels quals és actualment important.

que el fil sofreix, amb el passar constant de les llançadores que porten la trama, aquest no sigui desfibrat, d'on el tractament en madeixa o en plegador dels fils d'ordit per un encolat generalment a base d'oli de llinosa, i que, com el seu nom ho indica, encola les unes a les altres les fibres dels fils.

Cal, doncs, eliminar aquesta pel·lícula d'encolatge que ha fet enter el fil d'ordit, però abans cal preparar el crespó per a aquesta operació, això és, disposar-lo sobre aparells o plegar-los de manera que quedi lliure l'escurçament de l'ordit i el de la trama (crespó).

Existeixen diverses maneres de disposar el teixit, però de tots els sistemes, els dos únics que a juí meu mereixen d'ésser recordats són els tractaments de les peces enfilades i el de les peces apilades, que tenen l'avantatge de demanar solament un volum de bany relativament reduït.

L'enfilat pot fer-se com segueix:

Sobre un bastiment especial hom fixa dues rengleres de plaquetes mòbils, d'ecartament variable; cada plaqueta porta una pua lleugerament corbada. Hom comença a enfilat per la vora un cap de peça; hom enfila després la mateixa vora sobre la primera plaqueta de la segona renglera; hom revé a la primera, etc., fins al final de la peça. Hom passa després un fil de llana o de cotó tou bastant fort a través de la vora així reunida. Hom nua els fils de manera que es formi una baga de 25 a 30 centímetres; per aquestes bagues hom hi passa un bastó i la peça està així preparada per ésser treballada.

L'apilat és més senzill; consisteix a disposar la peça en plecs d'1 metre aproximadament.

L'enfilat pot fer-se per a qualsevol tipus de crespó: corrent o setí, però és preferible per als crespons pesats (a comptar des de 120 a 130 grams per metre) d'emprar l'apilat.

El teixit així preparat és dut a la sala de desenolat; el mateix material pot emprar-se en el cas de l'enfi-

RAM DE L'AIGUA

PREPARACIÓ AL BLANQUEIG I A LA TINTURA DELS CRESPONS ARTIFICIALS¹

per A. CRISPE

ELS crespons artificials, ordit acetat i trama viscosa, o seda natural, són actualment afavorits pel mercat de la seda artificial, perquè sigui el que es vulgui el seu aspecte, brillant o mate, amb gra o sense, aquests teixits afalaguen la vista i, amb els tractaments d'aprest actual, posseeixen un tacte i una suavitat que els permeten d'adaptar-se a tots els capricis de la moda, i tot plegat per un preu de compra relativament baix.

Les sedes acetades més emprades

¹ De Russa.

per ordit són les sedes *Rhodiaseta* i *Sétilose*, del titol 75 deniers, generalment.

Les trames de viscosa o les super-viscoses són sobretorçades de 1.000 a 3.600 voltes, amb un terme mig de 2.000 a 2.200, per tenir un crespó de Xina ordinari, de bell aspecte i treball fàcil.

Anem a examinar i indicar breument les diverses operacions que cal fer suportar al teixit per transformar el teixit brut, que hom diria un teixit barroer i ordinari en aquestes sederies de tan bell aspecte.

La primera de totes aquestes operacions, i la més important, és el *desenolat* i el *crespó*.

L'ordit té necessitat, per al seu tissatge, d'ésser encolat, això és, que cal que a desgrat dels fregaments

lat com en el de l'apilati. Dues barques de 1,50 metres de fons per 1,20 metres d'ample; la llargària pot variar segons el nombre de peces que hom vol tractar d'un sol cop. L'escalafament es fa per serpenti de vapor, sota un doble fons.

Primerament les peces són introduïdes a un bany fred que contingui de 2 a 5 grams de CO_3Na_2 i de 2 a 5 grams de sabó per litre. Aquest remullat té per objecte començar a inflar la pel·lícula d'encolatge i preparar i facilitar l'acció del bany de desencolatge pròpiament dit; la durada és de 30 a 45 minuts; al mateix temps el crespó comença la seva contracció suaument i de forma regular.

Després les peces són introduïdes al bany de desencolatge pròpiament dit.

Aquest bany contindrà 10 grams per litre de sabó, addicionat de 0,5 grams de CO_3Na_2 per litre; aquesta addició de carbonat té per objecte mantenir l'alcalinitat que és necessària si hom vol evitar la presència de plaques mates a la seda acetada. En lloc del sabó verd, hom pot emprar avantatjosament sabons líquids de potassa, fàcils de preparar a la fàbrica saponificant amb KOH, els olis de coco, de ricí i afegint al sabó refredat un dissolvent com la tetralina, décalina, xylèn, etc., el poder dissolvent dels quals ve a afegir-se i facilitar l'acció dispersora del sabó.

La temperatura del bany es fa arribar a 80-85°, i les peces, una vegada tancat el vapor, es fan entrar en el bany i es manipulen durant una hora o una hora i mitja. Es en aquest bany que es fa l'eliminació de l'encolatge, de la desaparició del qual hom pot fer-se fàcilment càrrec procedint com segueix: es tenyeix un tros de teixit (de tota l'amplària) en un bany tebi lleugerament àcid, amb violeta metilè; si el teixit està mal desencolat, apareixeran en el sentit de l'ordit un sens fi de ratlles.

Aquesta operació del desencolat i la simultània i no menys important del crespat és capital, ja que d'elles

depèn l'èxit complet del tractament; cal, en efecte, que el desencolat sigui perfecte i total, perquè sinó és impossible arribar a una tintura satisfactòria.

Cal també que l'ordit acetat no presenti rastre de saponificació, la qual cosa és fàcil d'evitar comprovant la temperatura i l'alcalinitat, que no ha de depassar de 0,5 grams de CO_3Na_2 per litre.

Interessa, demés, que el crespat sigui regular.

Quan el desencolat és acabat hom retira les peces de la barca i hom renta acuradament en aigua dolça. Quan el rentat és acabat les peces es desenfilen.

Però l'enfilat ha deixat rastre: en efecte, al voltant dels forats de l'enfilat el teixit no ha crespat completament per causa d'una vora fixada. Per esborrar aquest rastre les peces s'entren de nou a les barques mecàniques (barques semblants a les de tintura de peces a corda) en un bany de sabó de 2 a 5 grams per litre i escalfat a 80°. Hom deixa voltar les peces de una a dues hores.

Es important, en aquesta operació, de vigilar acuradament dos punts:

1.ª La temperatura no ha d'ésser, en cap cas, superior a la temperatura del bany on es tracten les peces enfilades i això per tal d'evitar que el crespat s'accentui a la barca, la qual cosa provocarà *trencats* per desplaçament de l'ordit.

2.ª El cosit d'unes peces amb altres ha d'ésser molt menut, per evitar així els *trencats*, que en aquest cas serien d'origen purament mecànic.

Acabat ja l'ensabonat a la barca, hom renta en aigua purificada i retira les peces.

En el tractament en pila, el desencolatge es fa com per a les peces enfilades, però hi ha l'avantatge de suprimir el sabonat a la barca, perquè el teixit crespa molt regularment; cal, però, disposar d'operaris polits per manipular i remoure les piles, ja que, si aquestes operacions són mal

fetes, hom perill a d'obtenir nombrosos *trencats*. També és important de disposar per al treball en pila, de bastons corbats per tal que el teixit es mantingui constantment immergit, ja que si alguna part calenta resta massa temps en contacte amb l'aire es pot produir una oxidació de l'encolatge que es fixi sobre la fibra i no pugui ja eliminar-se per tractaments posteriors.

Després del sabonatge a la barca hom pot entregar a la tintura les peces que han d'ésser tenyides a negre o a colors foscos, però és de recomanar, per a les peces que han d'ésser tenyides amb colorants diazotats o copulats damunt fibra, de passar-les per un lleuger avivatge calent amb àcid clorhídric, de manera que resti completament eliminat el sabó, que podria donar lloc a reserves de tint.

BIBLIOGRAFIA

Química aplicada a la indústria textil, pel DR. MANUEL RIQUELME SÁNCHEZ.—EDITOR MANUEL MARÍN.

Sota el títol genèric amb què encapçalem aquestes ratlles, ha estat iniciada la publicació d'una sèrie de set volums on es tractarà amb tota extensió de tot allò que faci referència a les indústries vulgarment denominades del ram de l'aigua.

Fins a la data han estat posats a la venda els dos primers volums, titulats: *Química de las Materias Colorantes Naturales i Artificiales i Blanqueo de Fibras Textiles*, dels quals oferim ocupar-nos amb el detall que es mereixen en números vinents.

Els altres volums seran: *Tintura y Estampado* (volums 3.er i 4.er), *Aprestos y Acabados* (volum 5.er), *Manual del Quitamanchas y del Tintorero de ropas usadas* (volum 6.er) i *Proyectos de instalación de talleres para blanqueo, tintoreria, estampados y aprestos* (volum 7.er).

M.

MERCATS

JUNY-JULIOL

COTÓ.—La proposta de moratòria del president Hoover per als deutes de guerra ha tingut la virtut d'encomanar al mercat cotoner un corrent d'optimisme que feia molt de temps no s'havia apreciat. El dia 27 de juny la cotització del disponible a Nova York arribà a 10,40.

Al voltant d'aquesta reacció han anat prenent peu una sèrie de consideracions optimistes, i per bé que no sempre oferien prou garanties, per ésser força hipotètiques, el mercat sembla haver-les pres en consideració i a la reacció de preus ha seguit una interessant animació de compra.

S'ha donat a conèixer l'acreatge de la nova campanya i resulta que la reducció existeix, si bé arriba escassament al 10 per 100 del de la darrera campanya. En efecte, l'acreatge actual és de 41.491.000 acres, contra 45.815.000 acres a la darrera campanya.

No tenim interès en donar impressions pessimistes, però no podem arribar a creure que la influència de la moratòria del president Hoover sigui de tal magnitud que produeixi una reacció duradora. Per això no ens estranyaria veure caure novament el mercat en el marasme dels darrers mesos i amb cotitzacions poc estimulants.

El nostre mercat s'ha deixat influenciar quelcom pel corrent d'optimisme d'aquests dies. Hom ha de lluitar, però, amb la dificultat de proveir-se de divises estrangeres que fa que no pugui saber-se amb precisió el canvi al qual es conclou cap operació. Es dona el cas d'haver-hi hagut pendants per espai de més de 15 dies operacions a liquidar en moneda estrangera. Els perjudicis que això reporta són extraordinaris, perquè amb la mobilitat actual dels canvis,

en 15 dies i en molts menys pot haver-hi fluctuacions enormes.

Per aquesta raó és que es fa gairebé impossible trobar ofertes de cotó a canvi fixe, i per aquestes anòmales circumstàncies és que no s'han publicat pel Centre Cotoner de Barcelona les acostumades cotitzacions en pessetes.

COTÓ D'AMÉRICA

	Dia 18	Dia 2	Dia 16
Good Middling	129,5	Sense preus	
Strict Middling	127,0	»	»
Middling	123,0	»	»
Strict Low Midd	116,5	»	»

(Pessetes els 50 quilos)

Base: Texas Good Middling.

Any Port, 1 pesseta en menys.

Màxima: Sense preus.

Mínima: » »

COTÓ D'ÍNDIA

	Dia 18	Dia 2	Dia 16
Fine Broach	110	Sense preus	
Fine Omra	105	»	»
Fine Bengala	92	»	»

(Pessetes els 50 quilos)

Les entrades de bales des del 18 de juny al 16 de juliol han estat de 15.907 i les sortides durant el mateix període, 30.197. L'existència era, al 16 de juliol, de 102.296.

LLANES.—Després de les darreres subhastes de Londres (3.ª sèrie de l'any), el mercat llaner s'ha manifestat amb fluixedat de preus i de xifra de negocis. No ha estat estranya a aquesta situació la vaga tèxtil del districte llaner de Roubaix-Tourcoing que ha durat uns dos mesos i que a darrera hora sembla anar-se resolent de manera paulatina.

La quarta sèrie de subhastes de Londres ha estat esperada amb el màxim interès. S'inaugurà el 7 de juliol, amb bona concurrència i lots de bona qualitat. Els preus es cotitzaren en baixa de 7 per 100 per a les

merines, 5 per 100 per a les creuades fines i 10 per 100 per a les creuades de mitja i baixa qualitat. Aquestes baixes es refereixen als preus de tanca de la sèrie anterior de subhastes.

El nostre mercat està encalmat, havent-se cotitzat a la primera quinzena de juliol els següents preus:

Llanes blanques:	1. ^{es}	2. ^{es}
Merina sup. (transh.)	9,75	7,—
» corrent (estant)	9,—	6,50
» inferior	8,50	6,25
Entrefina fina superior	8,—	5,—
» corrent	7,—	4,50
» inferior	5,75	4,25

Llanes pards:

Merina	6,50	5,—
Entrefina superior	6,25	4,25
» corrent	5,50	4,—
» inferior	5,25	3,75

Preus per a llanes rentades a fons i en pessetes el quilo.

SEDES.—El mercat lionès ha experimentat una lleugera millora en els preus, segurament produïda per les noves de la propera collita, que sembla serà més curta que l'anterior.

La proposta Hoover de moratòria dels deutes de guerra sembla que ha donat al mercat seder un xic d'animació, per bé que en general hi ha calma, excepció feta d'Itàlia i Yokohama, que han estat afavorits per la demanda d'Amèrica.

En sedes artificials hi ha dificultats d'adquisició per a les procedències nacionals, a causa dels conflictes socials. Cal comprar a l'estranger i si bé els preus es mantenen normals, el canvi de la pesseta origina una sensible alça de preus al nostre país.

LLI.—La situació poc franca del mercat lliner ha induït a una seriosa reducció de les plantacions a França, Bèlgica i Holanda. No hi ha, però, animació en aquest mercat.

JUTE.—Els preus han cedit lleugerament als mercats d'origen, però les transaccions són poc animades.

J. M. R.

INFORMACIO GENERAL

Una important assemblea al Foment del Treball Nacional

El passat dia 20 de juliol tingué lloc al Foment del Treball Nacional una reunió de caràcter privat a la qual tingueren representació les nostres entitats econòmiques. Hom donà força importància a l'esmentada reunió, i és per això que publiquem la nota oficiosa facilitada pel propi Foment a la premsa. Diu així:

«Atenent les nombroses excitacions formulades pels industrials que són víctimes de l'actual actuació de determinades representacions de l'obrerisme, es reuní el Consell superior del Foment del Treball Nacional, cridant a totes les entitats econòmiques de la regió interessades en salvar ço que és fonamental per a la vida mateixa de la nostra pàtria, o sigui ço que constitueix el patrimoni de la seva riquesa col·lectiva.

L'ampli saló d'actes es veié materialment abarrotat de públic, format per les delegacions de més de dues centes entitats, representatives de tots els sectors de la indústria, agricultura i comerç.

La reunió tingué caràcter privat i en ella feren ús de la paraula rellevants personalitats, coincidint en apreciar la gravetat dels moments actuals, en que la multiplicitat de conflictes socials i la impossibilitat d'atendre les peticions que es formulen, creen una situació que condueix ràpidament a la ruïna del país, causant a tot l'àmbit de la producció danys irreparables.

El president del Foment aprofità aquestes manifestacions per fer ressaltar que la decisió presa per l'entitat obeïa, no a l'intent d'afavorir una classe social determinada, sinó al desig de defensar l'interès econòmic nacional contra una actitud fran-

cament destructora empresa ara amb violència inusitada.

La tònica dels discursos fou de gran moderació, sense que això signifiqués, però, manca de vibració de l'Assemblea, a la qual s'hi respirava el sentiment d'alarma produït pels fets que vénen registrant-se des dels darrers mesos i la decisió de reaccionar vigorosament per defensar ço que és consubstancial a la vida del país i que ara, de manera tan inconscient, es tracta d'arruïnar i destruir.

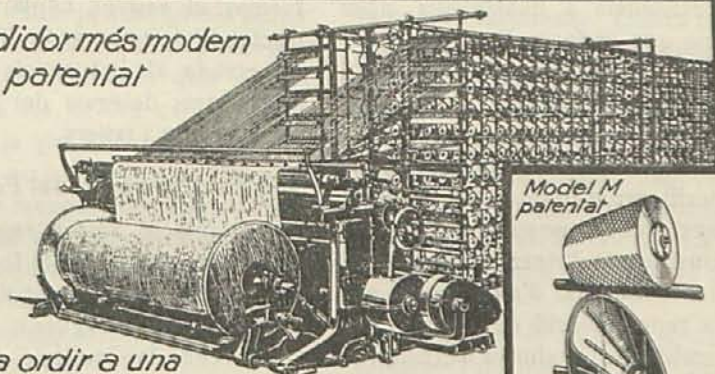
Com a resum dels discursos i de la discussió, es pot traduir l'esperit de l'Assemblea en les següents manifestacions:

Les entitats econòmiques ratifiquen

la seva adhesió als poders constituïts —reiteradament manifestada de manera ben ostensible— i invoquen una vegada més el principi d'autoritat per governar els conflictes entre el capital i el treball, encarrilant-los per les normes jurídiques que en tot país civilitzat són respectades com única regulació de totes les relacions socials.

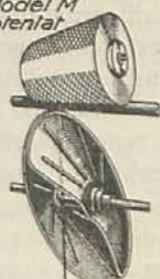
Existint una legislació social, emanada del Poder públic o dels organismes paritaris legalment constituïts, les entitats econòmiques manifesten la seva resolució de no separar-se del contingut de tals disposicions o acords legals, mentre no siguin modificades pel Parlament o el Govern, i com que aquest ha d'ésser el més fidel guardador de les seves prerrogatives i de què es compleixin les lleis que d'ell parteixen, hom espera que el Govern i els seus dignes representants en aquesta regió sa-

L'ordidor més modern patentat

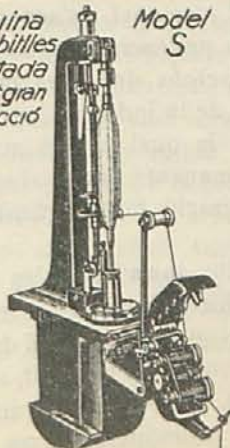
pera ordir a una velocitat de fil fins a 400 o 500 metres per minut

Model M patentat

Velocitat de fil 450 metres per minut

Màquina de fer bitlles patentada de molta gran producció

Màquines especials pera la industria tèxtil, d'extraordinaria producció, de gran anomenada mundial

Màquines de fer bitlles · Bobinadors · Ordidors · Màquines de reunir · Màquines de reforçar

W. Schlafhorst & Co.
M. Gladbach Alemanya

bran imposar la seva autoritat per tal que ningú no surti de la llei ni sigui possible que s'arrenquin per la coacció, en les seves variades manifestacions de violència, concessions que pertorben la vida del treball i que comprometen grans interessos nacionals.

Singularment, els reunits exposaren la necessitat de què es compleixi el decret del 29 de maig d'enguany del Ministeri del Treball, perquè consueix per ell mateix, eventualment, una garantia suficient d'encarilament en les discussions en matèria de treball per via legal i el manifest incompliment del qual no pot seguir essent consentit per les autoritats que el dictaren.

Sens perjudici d'acudir a les mesures extremes que les circumstàncies aconsellin en defensa, no ja dels propis interessos, sinó del suprem interès públic, l'Assemblea es pronuncia a favor d'una actitud decidida de resistència a qualsevulla nova petició que es formuli per la representació obrera, sempre que es surti de la llei, especialment en ço que, per venir a mermar l'autoritat de la direcció de l'empresa, pot constituir un perill per al futur de les activitats productores del nostre país.

Considerant l'Assemblea que la suposada dualitat d'atribucions entre la representació del Govern i la Generalitat de Catalunya ha compromès en alguns casos la gestió de solució de conflictes socials per no definir-se bé la competència respectiva d'aquelles autoritats, declara que, per avui, dintre de les lleis vigents, i sense prejudicar el que en el futur pugui legislar-se a aquest respecte, no es pot reconèixer ara cap altra autoritat per intervenir en aquests conflictes que la que deriva del Govern central i, per tant, acordaren visitar col·lectivament al senyor Governador civil de la província com a representació màxima d'aquella autoritat, per fer-li present l'estat d'inquietud de la classe patronal, la seva decisió de no consentir altres

vulneracions de les lleis estatuides i el seu prec de què per part del Govern i dels seus representants es desplegui l'energia necessària per a que aquelles lleis es compleixin per tothom, acabant amb la tirania d'organitzacions subversives, la visible finalitat de les quals és aconduir el país a l'anarquia i a l'aniquilament de les seves fonts de riquesa.

Finalment es nomenà una ponència que serà encarregada de recollir les queixes i aspiracions i d'orientar en aquests moments les activitats de les entitats existents a l'assemblea en el que es relacioni amb l'anomenada qüestió social, així com també d'estudiar tot quant en el futur de la nostra legislació social podrà significar millora de les classes treballadores compatible amb el desenvolupament econòmic del país.

Acabada la reunió, que va celebrar-se a porta tancada, els reunits es dirigiren al Govern civil per informar el senyor Esplà de tot el tractat, fent remarcar la difícil situació creada als industrials amb l'actuació dels delegats del Sindicat a les fàbriques i tallers.

Una altra nota del Foment

Amb relació amb la reunió anterior, el dia 28 de juliol fou lliurada a la premsa pel Foment del Treball Nacional la nota següent:

«Es reuní la Comissió designada en la recent assemblea d'entitats econòmiques, celebrada al Foment del Treball Nacional, i s'acordà nomenar una ponència, integrada per representacions dels més importants sectors de la indústria, agricultura i comerç la qual actuarà amb caràcter permanent i tindrà al seu càrrec la realització dels següents objectius:

Recollir totes les dades referents als conflictes socials que es plantejgin a la nostra regió, a fi de comptar, en qualsevol moment, amb l'estadística que reveli el nombre dels que es promouen, causes que els motiven, desenvolupaments, solucions

recaigudes i conseqüències immediates.

D'aquesta manera es podrà informar constantment les autoritats i el públic perquè unes i altres estiguin en condicions d'apreciar la importància que per als obrers, el capital i en tot cas per l'economia del país, tenen els conflictes que es plantejgen.

A més d'aquesta tasca purament informativa, la Comissió procurarà orientar les empreses afectades pels conflictes, unificant els criteris a seguir per evitar les sensibles repercussions que l'actitud adoptada per un sector pugui influir en altre o altres.

Per a la realització d'aquest propòsit es proposa i recomana que quan una empresa rebi una petició dels seus obrers, que depassi el radi estrictament singular de la competència, per afectar una certa generalitat, per exemple, tractant-se de salaris, horari, atribucions, reconeixement de sindicats, etc., s'abstindrà de prendre cap decisió per si i ho comunicarà immediatament a l'associació o entitat en la qual, per raó de la seva indústria, figuri com a soci. De no es'ar inscrit en cap societat, portarà el seu cas a coneixement de l'entitat més caracteritzada del ram o de l'organisme similar que existeixi a la seva localitat.

Les entitats recolliran totes les dades que siguin pertinents i les trelladaran a la Comissió permanent esmentada, la qual donarà els assessoraments i l'ajut que consideri del cas.

A part de l'experiència quotidiana que d'aquesta manera s'anirà recollint, la Comissió estudiarà les noves orientacions de la política del treball i designarà per això ponències que, des d'ara, vagin preparant antecedents i elaborant conclusions sobre cada una de les matèries que, dintre del vast camp de la política social, hauran d'ésser motiu segur d'atenció per part dels governs i del poder legislatiu. Les diverses formes

de retribució de la mà d'obra, el règim d'horaris de treball, les diverses formes de la previsió social, els moderns mètodes per augmentar l'eficiència aminorant l'esforç i la fatiga i les mesures d'higiene, seran, entre altres temes de no menor importància, objecte d'immediat estudi per les ponències que la Comissió va a designar.

En resum, que com a realització pràctica dels acords de l'Assemblea d'entitats, s'institueix una Comissió que actuarà de manera permanent amb tres finalitats principals: recollida autèntica i directa de dades referents a conflictes socials, orientació sobre aquests per a coordinar les millores possibles de la classe obrera amb la veritable situació econòmica del país i elaborar els principis per a una orientació del treball, en el sentit més humà, compatible amb el major creixement possible de la riquesa.

La baixa de salaris

A *El Dia*, de Terrassa, i sota aquest mateix titular, s'hi ha publicat darrerament el següent article signat per N. A. F.:

«Mentre en moltes regions industrials de Catalunya els sindicats obrers presenten en diverses indústries un sens fi de demandes d'augment de sous i d'altres millores que forçosament han d'encarir la producció, en altres nacions hi ha una baixa general de salaris, baixa que oscil·la entre un 10 i un 20 per 100 i en certs casos un 25 per 100.

No cal dir que aquesta baixa de salaris no és pas per caprici. També s'ha de dir que així com a l'atorgar els augments s'hi va molt dolçament, en les reduccions dels guanys s'hi va per força i després de lluites generalment cruentes.

Ara mateix fa ja prop de quatre setmanes que a les viles de Roubaix, Tourcoing, Croix i demés d'aquell importantíssim centre de la indústria llanera francesa, hi ha plantejada una vaga general que afecta prop de

130.000 obrers. Tothom sap el què en aquesta vaga s'hi ventila. Els fabricants, després d'haver apurat tots els mitjans, es veien obligats a anar reduint la producció llur, perquè no podien competir amb els contrincentants d'altres països. Això determina l'element patronal a anunciar als obrers, per una data determinada, una baixa general de 10 per 100 dels salaris. Abans de la data fixada tingueren lloc una sèrie d'entrevistes entre l'element patronal i els organismes obrers, amb la intervenció de les autoritats. Fruit d'aquestes negociacions, els patrons s'avingueren a reduir, de moment, la seva demanda a un 4 per 100, a qual fi anunciaren que suprimirien el que el's en diuen la «prima de presència», que era equivalent a ço que els obrers havien de pagar amb motiu dels segurs socials que fa cosa d'un any van implantar-se. Els sindicats obrers tampoc es conformaren amb aquesta reducció i som ja a la quarta setmana d'atur complet que es'è eixugant les reserves familiars dels obrers, així com les de les caixes socials obreres, ja que en aquelles latituds, com que no hi ha capítols reservats, totes les recaptacions van a formar un fons de reserva que les societats obreres esmercen verament al servei dels seus afiliats, doncs allí no hi han les tortuositats inconfessables de les nostres latituds.

Amb això es posa de manifest que si per un cantó els organismes obrers de Tourcoing defensen obstinadament els seus guanys actuals, les corporacions patronals afronten amb tota valentia i amb tota convicció la necessitat de reduir per tots els mitjans el preu de la producció. com a mitjà de què els articles elaborats no sols puguin lluitar amb els seus rivals, sinó que en general, amb l'abaratiment llur, estiguin a l'abast de major nombre de consumidors.

A Alemanya la baixa de salaris ha afectat de tal manera tots els estaments, que al mateix moment que

aquí s'augmentava el sou dels funcionaris públics i dels empleats semioficials com els del Banc d'Espanya, allà a tots els funcionaris se'ls reduïa el salari en un 15,20 per 100 i d'aquesta baixa en volgué participar fins el president Hindenburg. A tal objecte aquest dirigí una comunicació al Ministre de Finances donant-li ordre en ferm, és a dir, manant-li, que l'assignació que les Corts li tenen assenyalada li fos reduïda en endavant en un 20 per 100.

Adhuc als Estats Units la baixa mitja representa prop d'un 20 per 100.

Precisament els grans economistes que estudien les causes de la gran crisi que es sofreix arreu del món, reconeixen que una de les causes més determinants de la mateixa prové del sofisme que els Estats Units havien proclamat, segons el qual país de salaris alts era país de prosperitat. D'aquí ha vingut en bona part el cataclisme. Doncs per un cantó els salaris excessius aguditzen vivament l'ingeni humà per tal d'idear nous mecanismes, per tal d'evitar la mà d'obra en tot el que sigui possible. I així hem anat veient aquestes fantàstiques organitzacions nordamericanes, en les quals a l'home no se'l té més que com un mecanisme.

Però el fet és que en virtut del salari alt i del mecanisme en què per assolir-lo s'ha trobat enclotat, la producció ha augmentat arreu bàrbarament, al moment de sobrevenir la reducció en el consum que imposava la normalitat de la post guerra, que poc a poc anà venint. Doncs tenim que l'augment de salaris ha fet que s'intensifiqués la producció contribuint així al desequilibri.

Però és que el que en diuen major poder adquisitiu de l'obrer que guanya molt, té un avantatge relatiu, però és un avantatge pels estaments beneficiats per la puja. Després, de mica en mica, tots els estaments van estrabant per posar-se a to dels primers beneficiats. Quan tots els esta-

ments han aconseguit millorar la respectiva condició, ¿què eucceeix? Que tothom torna a estar com abans de començar. En efecte, quan en una família obrera hi entraven 30 pessetes i ateses les seves necessitats n'arrecollava, posem, cinc cada setmana, perquè el preu de la vida era baix, ¿no era millor situació que la d'ara, si n'ingressa 90 i no n'arrecolla cap? Se'ns dirà que avui l'obrer va al cine i al cafè i a no sé quants llocs més. Però si tot el progrés de l'obrer és això, que és ço que més el fascina de les grans urbs, ¿sí que és petit progrés! En canvi, amb les trabes actuals és molt més difícil a un obrer emancipar-se que no pas quan tot era barat.

Resumint i sense voler entrar al fons de les demandes obreres que en diverses localitats es presenten, i que amenacen amb fer trontollar no sols l'economia catalana, sinó la mateixa República, que necessita de pau, ordre i tranquil·litat, a l'estranger s'està operant una forta baixa de salaris, els efectes de la qual no trigaran a deixar-se sentir, en moltes indústries del nostre país, amb l'imminent i seguríssim augment de l'atur forçós i les greus conseqüències que d'ell se'n derivaran.

Patents d'invenció

Han estat concedides les següents patents, relacionades amb la indústria tèxtil:

121.103.—La R. S. Parcofil, A. G., resident a Zurich (Suïssa), Peterstrassee, número 20; patent d'invenció per «Procediment i disposició per a l'encolat de fils individuals de fibres tèxtils, especialment seda artificial». Amb prioritat de la sol·licitud de patent alemanya del dia 27 de desembre de 1929. Presentada la sol·licitud al Registre general d'aquest Ministeri el 24 de desembre de 1930. Concedida el 7 de febrer de 1931.

121.422.—Josep Martí Durán, de nacionalitat espanyola, resident a Badalona (Barcelona), carrer Real, n.º 69; patent d'invenció per «Un

sistema per a l'embrague i desembargue de correigues de transmissió». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 12 de gener de 1931. Concedida el 24 de febrer de 1931.

121.535.—Industrias Ferrer Bernadas, S. A., resident a Barcelona; patent d'invenció per «Procediment per a fabricar teixits per a forreria». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 21 de gener de 1931. Concedida el 5 de febrer de 1931.

121.591.—Rogeli García Fernández, resident a Gijón (Oviedo); patent d'introducció per «Un nou sistema de fabricació de colls de tela per a camises d'home i noi, de planxat fluix, fort i semi fort, amb remallat o reforç i sense ell». Presentada la sol·licitud al Ministeri el 6 de febrer de 1931. Concedida el 9 de febrer de 1931.

121.639.—Manufacturas de la Seda, S. A., resident a Gavà; patent d'invenció per «Millora en la fabricació de teixit elàstic». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 26 de gener de 1931. Concedida el 13 de febrer de 1931.

121.640.—Manufacturas de la Seda, S. A., resident a Gavà; patent d'invenció per «Millora en l'obtenció de teixit elàstic». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 26 de gener de 1931. Concedida el 13 de febrer de 1931.

121.641.—Manufacturas de la Seda, S. A., resident a Gavà; patent d'invenció per «Millora en la fabricació de teixit elàstic de doble tela». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 26 de gener de 1931. Concedida el 13 de febrer de 1931.

121.652.—Ernesto Mendoza i Ramón Sala, residents a Mèjic, D. F. en la Privada del Dr. Durán, n.º 24, i al carrer de Santa Maria la Rivera, número 19, respectivament; patent d'invenció per «Aparell regulador de l'avenç del teixit en els telers». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona l'11 de febrer de 1931.

Concedida la patent el 13 de febrer de 1931.

121.653.—Josepa Claramunt Lloveras, resident a Sant Pol de Mar; patent d'invenció per «Procediment per a impermeabilitzar teixits». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 29 de gener de 1931. Concedida el 13 de febrer de 1931.

121.654.—Industrial Montalfita, S. A., resident a Barcelona; patent d'invenció per «Procediment per a fabricar panes estampades». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 29 de gener de 1931. Concedida la patent el 14 de febrer de 1931.

121.674.—Raó Social Boix i Puig, resident a Terrassa (Barcelona); patent d'introducció per «Una mordassa perfeccionada per a les màquines d'eixemplar teixits en peça, conegudes amb la denominació genèrica de «rame». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 5 de febrer de 1931. Concedida el 14 de febrer de 1931.

121.675.—Raó Social Boix i Puig, resident a Terrassa (Barcelona); patent d'invenció per «Procediments en les màquines d'eixemplar teles en peça, conegudes amb la denominació genèrica de «rame». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 5 de febrer de 1931. Concedida el 16 de febrer de 1931.

121.678.—Societat Hijos de José Pamias, de nacionalitat espanyola, resident a Barcelona, carrer de Castillejos, n.º 119; patent d'introducció per «Un procediment per a l'estampació de teixits». Presentada la sol·licitud al Govern civil de Barcelona el 5 de febrer de 1931. Concedida el 16 de febrer de 1931.

121.685.—Guillaume Clément Laurency, resident a La Hulpe (Bèlgica); patent d'invenció per «Procediment per a la preparació de les fibres tèxtils en la filatura». Presentada la sol·licitud al Ministeri d'Economia Nacional l'11 de febrer de 1931. Concedida el 16 de febrer de 1931.

NOUVELLE SOCIÉTÉ DE CONSTRUCTION
ci-devant

N. SCHLUMBERGER & CIE

Societat Anònima amb capital de 7.000.000 de francs

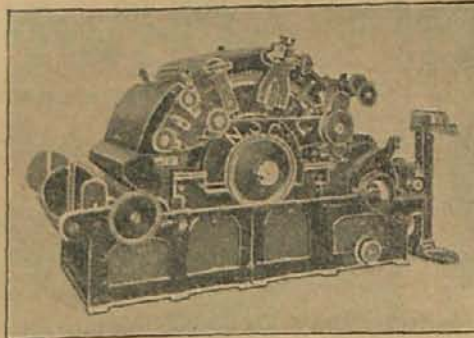
Téléfon:
Guebwiller N.º 11 & 236

Casa fundada l'any 1808

GUEBWILLER (Alt Rhin) - França

Telegrames:
N O S O C O - Guebwiller

**Màquines
per a la Filatura
i Retort de Cotó,
Estam, Schappe,
Rami, etc.**

**Mètodes
perfeccionats: Cons-
trucció molt acurada**
**Màquines
construïdes amb els
procediments més
moderns**

REPRESENTANTS:

A. PLATZ - Párroco Ubach, 48 - Barcelona
Téléfon 79.453

SOCIETAT ANONIMA ESPANYOLA DE TUBS "MEUSE"

Ballèn, 92-94 : Aragó, 354-356
Barcelona

Telegrames:
TUBOMOSA

Director Gerent: G. E. JULIENNE

Téléfon:
50.267

Tubs de ferro forjat negres i galvanitzats
per a aigua, gas i vapor

Tubs d'acer sense soldadura per a calderes

**ACCESSORIS per a tubs, EINES
VALVULES, AIXETES, etc.**

Tubs d'enxufament d'acer sense soldadura
amb cànem i asfalt

per a conduccions subterrànies d'aigua i gas

Sobre demanda remetem el Catàleg General

Demanin-se les Tarifes completes

Les nostres màquines d'alta producció són expedides cada dia en totes direccions

Les nostres llistes de referències, procedents de tot el món, són testimoni de la qualitat i acurada manufactura de nostres màquines

ESPECIALITATS: Màquines de debanar, Bobinadores, Bobinadores cilíndric-coniques, Dobladores-Retorçadores, Màquines de bitlles «RAPIDE», «PETITE RAPIDE», «SETA-RAPIDE», Dabanadores, etc.

Tallers de Construcció
Fundats el 1854

SCHWEITER-S.A.

HORGEN 4 Zurich-Suïssa

Representant a Barcelona: AUGUST FERRER DALMAU

Ronda Sant Pere, 53
Telèfon 53.602

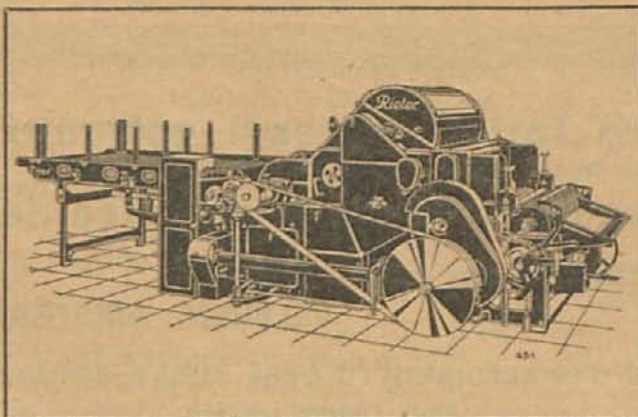
SOCIÉTÉ
ANONYME

J. J. RIETER & CIE WINTERTHUR

SUISSA

Màquines per a fàbriques de Filats i Retorts de cotó

Obridores de bales amb tolva : Carregadores automàtiques : Obridores PORCUPINA : Obridores CRIGHTON, simples y combinades : Obridores amb tambor horitzontal : Obridores de metxes : Batans amb regulador de precisió : Cardes de cilindrets : Cardes de xapons giratoris : Dobladors per a metxes : Manuars amb aparell de napes

Manuars amb 4 i 6 fileres de corrons : Metxeres Continues d'anells per a filar ordit : Continues d'anells per a filar trama Continues de retorcer amb anells i amb aletes : Bobinuers de plegat creuat, de precisió : Premsa de fer paquets : Renvius : Transport neumàtic del cotó Pentinadores : Nou sistema per a filar números gruixuts

REPRESENTACIÓ GENERAL PER A ESPANYA

AUGUST FERRER DALMAU

Ronda de Sant Pere, 53 : Telèfon 53.602 : BARCELONA

August Ferrer Dalmau

Maquinària per a la indústria tèxtil

Ronda Sant Pere, 53 : Telèfon 53.602 : BARCELONA

Maquinària per a fàbriques de filats i retorts de cotó de la

S. A. J. J. RIETER & Cie, de WINTERTHUR (Suïssa)

Instal·lacions completes de fàbriques de teixits de cotó, seda, llana, etc.
Especialitat: telers automàtics «Steinen» y «Northrop»

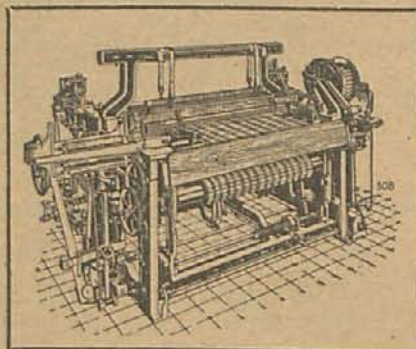
ATELIERS DE CONSTRUCTION RUTI, de RUTI (Suïssa)

Màquines de socarrimar,
pilotadores, torns de seda,
aspis, de

WEGMANN & Cie
de BADEN (Suïssa)

Recipients de fibra i bots
per a cardes i pentinadores
dels

ATELIERS PESEZ
de RUEIL (França)

Teler automàtic «Northrop»

Màquines de lliços, mà-
quines de rectificar les
llançadores, de

STAUBLI FRÈRES & Cie
de HORGEN (Suïssa) i FAVERGES (França)

Lliços metàl·lics i malles
per a seda, de la coneguda
casa

GROB & Cie, S. A.
de HORGEN (Suïssa)

Canelleres «Rapide»: Bobinuar «Reforme»: Debanadores: Màquines
per a tractament i manufactura de fils de cosir, dels

ATELIERS DE CONSTRUCTION SCHWEITER, S. A., de HORGEN (Suïssa)

Màquines de trenar sistema Kappeler,
màquines de cobrir fils, etc., de la

S. A. de Constructions Mecaniques
de Langenthal (Suïssa)

Ateliers de Construction Rapperswil, S. A.
RAPPERSWIL (St. G.) Suïssa

Màquines de mesurar, plegar
i doblar teixits

H. Krantz de Aquisgrán

Maquinària per a tintoreria
i blanqueig; assecadors

Instal·lacions d'humidificació i ventilació
de la

S. A. «Jacobine-Hollandia»
ci-devant Merckx & Boerboom, de Nimègue

Bot de fibra

*Torsiòmetres: Dinamòmetres: Aspis de prova: Romanes: Balances
de gran precisió: Aparells per comprovar la regularitat del
fil, etc.: Màquines de passar els pintes: Templeços
mecànics: Comptadors de metres i de passades
Forquilles per a trama: Llançadores de
de totes menes: Aranyes vidre
i porcellana, etc., etc.*

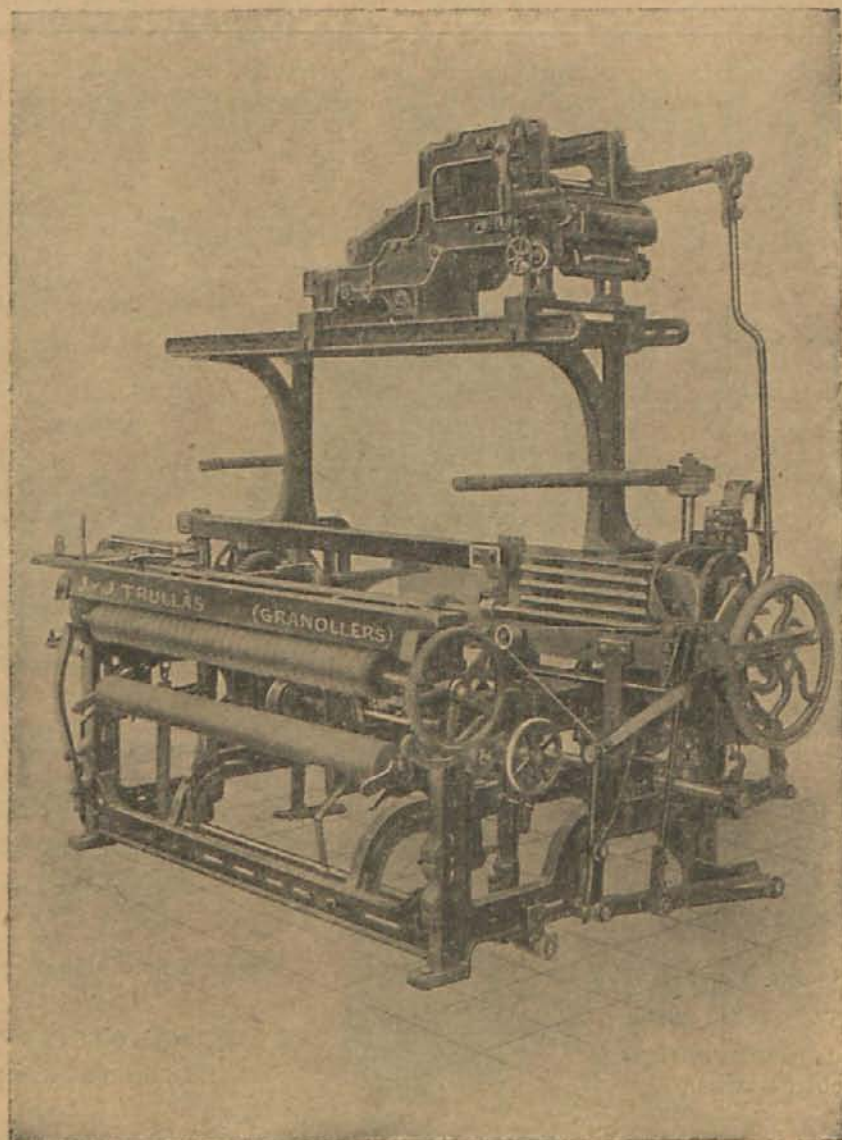
Caixes de fibra

Sala d'experiències a disposició dels senyors compradors
Detalls i pressuposts gratis

Taller de construcció
i fundició de ferro

Jacinto i Esteve Trullàs

GRANOLLERS

Teler per a novelats i altres articles

ESPECIALITAT en telers mecànics de varis
sistemes i per a tota mena de gèneres, des del
cotó fins a la seda, acreditats per sa per-
fecció, senzillesa i duració :

Jocs de calaixos patentats, els més perfectes
Maquinetes per a moure els lliços : Trans-
missions i maquinària per a tota mena
d'indústries :

**Fàbrica de Pies i lliços
per a teixits**

Vda. de JOSEP CARRERAS TORRELLA

Nét de Josep Carreras Alberich

Barcelona

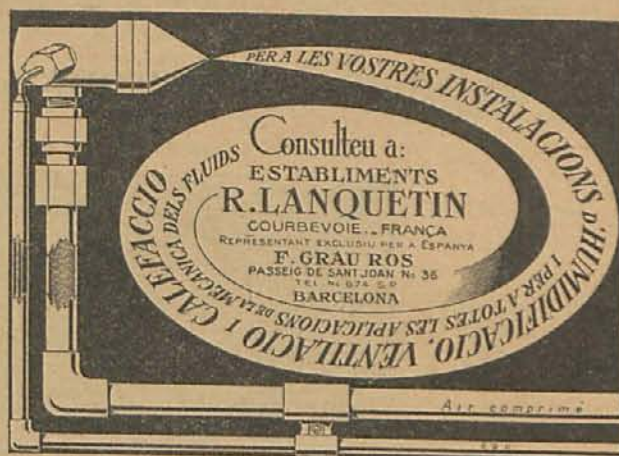
Trafalgar, 29
Telèfon 24.754

**FOTOGRAVATS
Marian Solano**

Successor de VDA. BONET

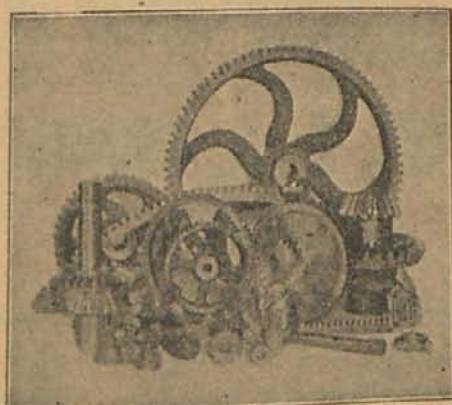
Aribau, 9, interior
BARCELONA

**Instal·lacions d'Humidificació,
Refrigeració i Ventilació
combinades**

Garantitzem en el contracte que els
nostres procediments eviten en abso-
lut la condensació d'aigua i el goteig
consegüent

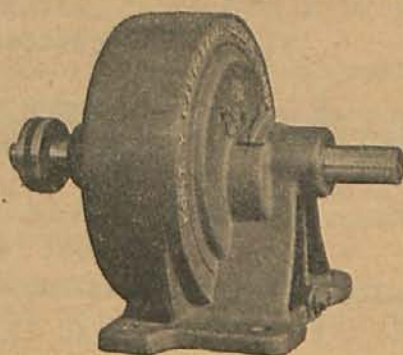
Engranajes Font-Campabadal, S.A.

Engranatges
tallats a
màquina

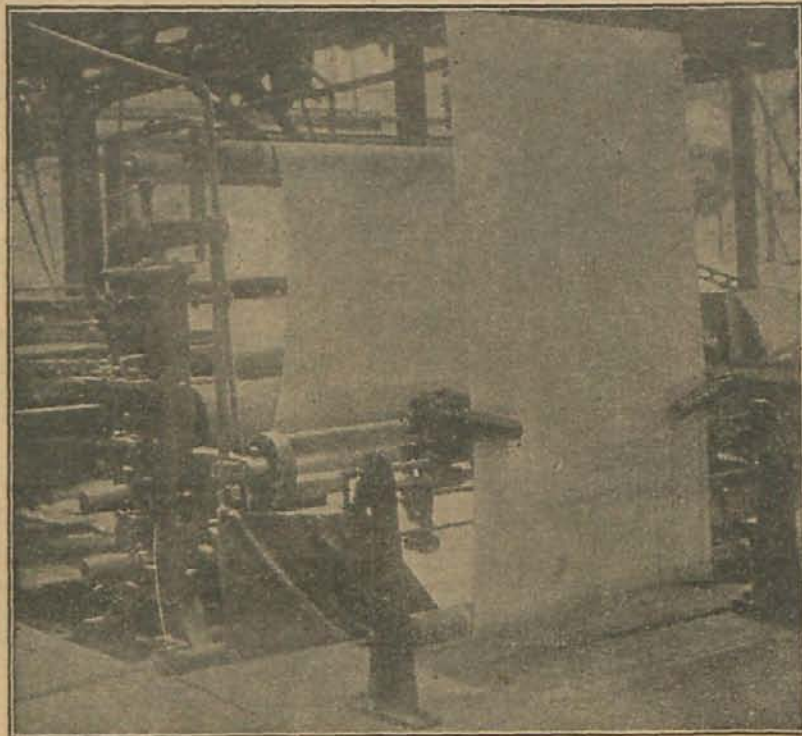
Reductors de
velocitat

Corts, 490 i 494 - Barcelona - Tel. 32.229

Aparato Durrant para guiar tejidos

Mecánico sin compresor ni accesorio alguno

CONCESIONARIOS EXCLUSIVOS

Cardas y Correas SAURI, S. A. Rocaforí, 87
BARCELONA

MAQUINARIA TEXTIL Y ACCESORIOS

Para obtener mayor rendimiento de sus máquinas empleen nuestra

CORREA SUPERIOR INEXTENSIBLE

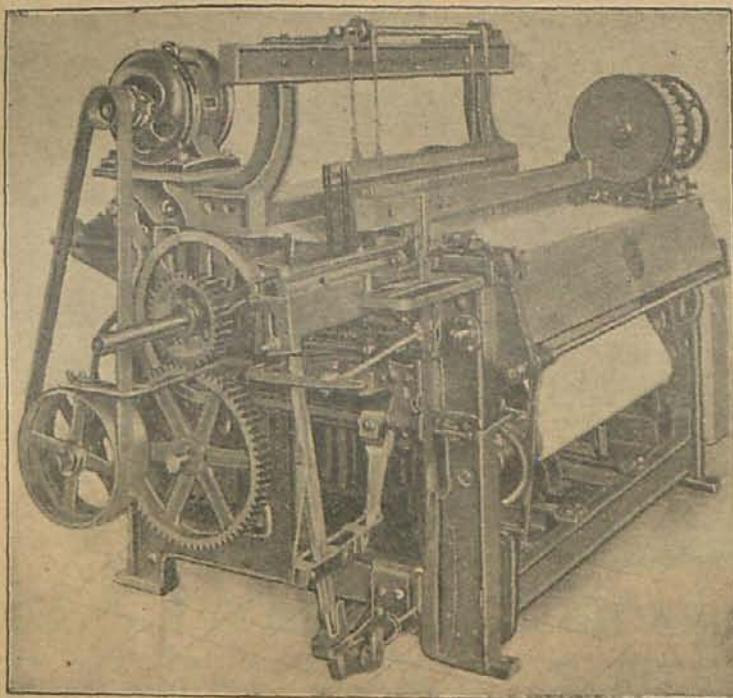
Un gran pas envers el perfeccionament de la maquinària nacional de teixits

Teler de mecanismes senzills i de seguretat absoluta
L'automaticisme unit a la senzillesa

Abans de comprar a l'estranger, vegeu si en el país se us pot servir en iguals condicions.

El diner que surt d'Espanya suposa una pèrdua sens compensació les més de les vegades.

Són jornals que es paguen a obrers estrangers. Són beneficis a intermediaris estrangers. Són mitjans per a indústries, el desenvolupament de les quals perjudicaria nostra riquesa.

Tots els industrials han d'esmerçar materials de fabricació nacional sempre que sia possible. Una petita economia no compensa el perjudici que produeix a un ram d'indústria, adquirint-los a l'estranger. La crisi industrial pot reduir-se molt ajudant-se mútuament els productors del país. Es convenient que el Govern protegeixi els productors d'un país però abans es necessari començar per protegir-se els productors mútuament.

Teler automàtic amb joc de plana de 1050 mm. pua útil **Tipus R1-1929**

Teler minuciosament estudiat per al mercat espanyol

No oferim un teler més: Oferim una màquina construïda amb la solidesa i perfecció que exigeix tot mecanisme automàtic

Teler construït a Espanya: Si voleu comprovar que a Espanya pot construir-se un teler automàtic amb totes les garanties de funcionament perfecte, visiteu els nostres tallers

Constructors : BRACONS, RIERA I RIERA
MAQUINARIA TÈXTIL

Telèfon núm. 6

RODA (Vich)

Oficines i Despatx:

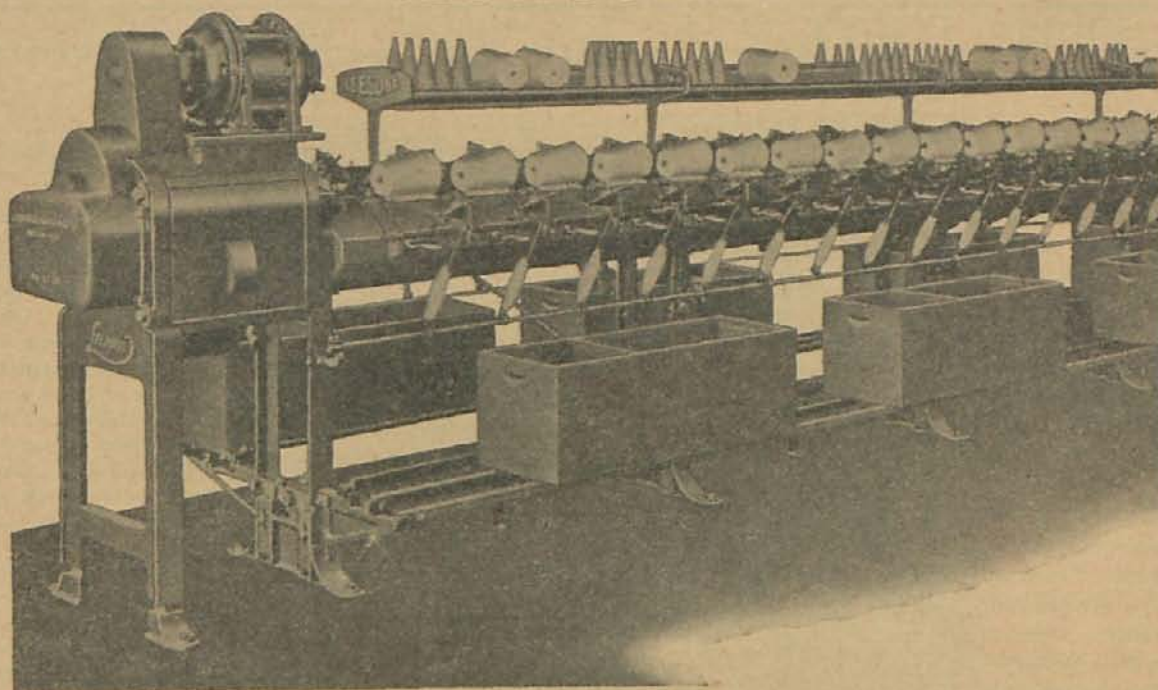
Girona, 17, entl.

BARCELONA

Telèfon 25.019

UNIVERSAL WINDING C^o-BOSTON

(LEESONA)

BOBINADORA DE CONO model G F de gran velocitat

Aquesta màquina ha estat ideada per a bobinar fils en cons a gran velocitat per a ús en ordidors. El punt més seriós del bobinat pel sistema de fricció és la dificultat de mantenir uniformitat de dibuix i tupidesa de con. La estructura i manera de treballar d'aquesta màquina es tal que obliga el con a mantenir el seu contorn perfecte i impedeix que el fil s'escorri de la seva base. Amb l'ús de coixinets de boles es manté una velocitat en el fil (de 500 a 600 iardes per minut) amb menys de la meitat de la força que s'emptra en màquines que marxen a menor velocitat. L'enfilat automàtic de les tensions junt amb la facilitat de mudar, permet els operaris augmentar molt la producció. Encara que els fils siguin bobinats en aquesta màquina a una gran velocitat constant, la elasticitat original, tan essencial per a l'èxit de l'ordidor, és mantinguda. La màquina s'adapta fàcilment a tots els diferents espais de les fàbriques, doncs es construeix en seccions de 14 pues cada una

EXCLUSIVA DE VENDA:

RIUS-MANICH, S. A. - Bruch, 56

HARKER, SUMNER & Co., Passeig de Sant Joan, 10 - BARCELONA

JOSEP SINDREU OLIBA - Bruch, 6

MAQUINARIA INDUSTRIAL, S.A.

BARCELONA

Carrer Girona, 63

Telèfon 19.743

REPRESENTACIONS EXCLUSIVES:

BAERLEIN BROTHERS LTD.-MAQUINARIA
ASA LEES & CO. LTD. - Per tota mena
de filats i retorts de cotó, llana, estam i
regenerats de cotó.

SOCIETE ANONYME ADOLPHE SAURER -
ARBON. - Telers automàtics. Telers per cintes
tant en seda com en cotó i altres matèries.
Reconeguts com els millors del món.

TEL, S. A. - Comptadors de producció per mà-
quines tèxtils, filatures, teixits, etc., totalitzant
en passades, metres, iardes, troques i tota
mena d'unitats.

PETTERS LTD. - Motors DIESEL per olis pesats
des de 5 HP.

THE ANCHOR CHAIN & CO. LTD. - Els pri-
mers constructors de cadenes de totes menes.
Especialitat en cadenes per xapons de tota
mena de cardes.

ARTHUR DREIFUSS. - Aparells de precisió,
suïssos, per proves i acondicionaments.

ARUNDEL COULTHARD & CO. LTD. -
Accessoris de totes menes per maquinària
tèxtil. Pues ARUNDEL, les millors del mercat.

NEW ENGLAND BUTT CO. LTD. - Màquines
de primera qualitat per fabricar cordons, tre-
nes, etc., etc. - Producció no igualada. Preus
sense competència.

HIJO DE JOSÉ BRUJAS. - Fabricació de guar-
nicions per cardes treballant cotó, llana i estam

MANRESA

Carrer Magnet, 35

Telèfon 1.316

CONSTRUCCIÓ, MUNTURA I REPARACIÓ DE MAQUINARIA TEXTIL
PROJECTES I PRESSUPOSTOS / INSTAL·LACIONS COMPLETES

KLEIN i C.^A

BARCELONA : Princesa, 61

**La primera i més
important fàbrica de**

Corretges de transmissió

Tiretes i cables de cuiro

Mànegues de cuiro

per a pentinats

Tacos, Tiratacos i Tiraespases

Estopades, Junes i Vàlvules

Tubus de goma i Mangueres

Articles de goma i amiante